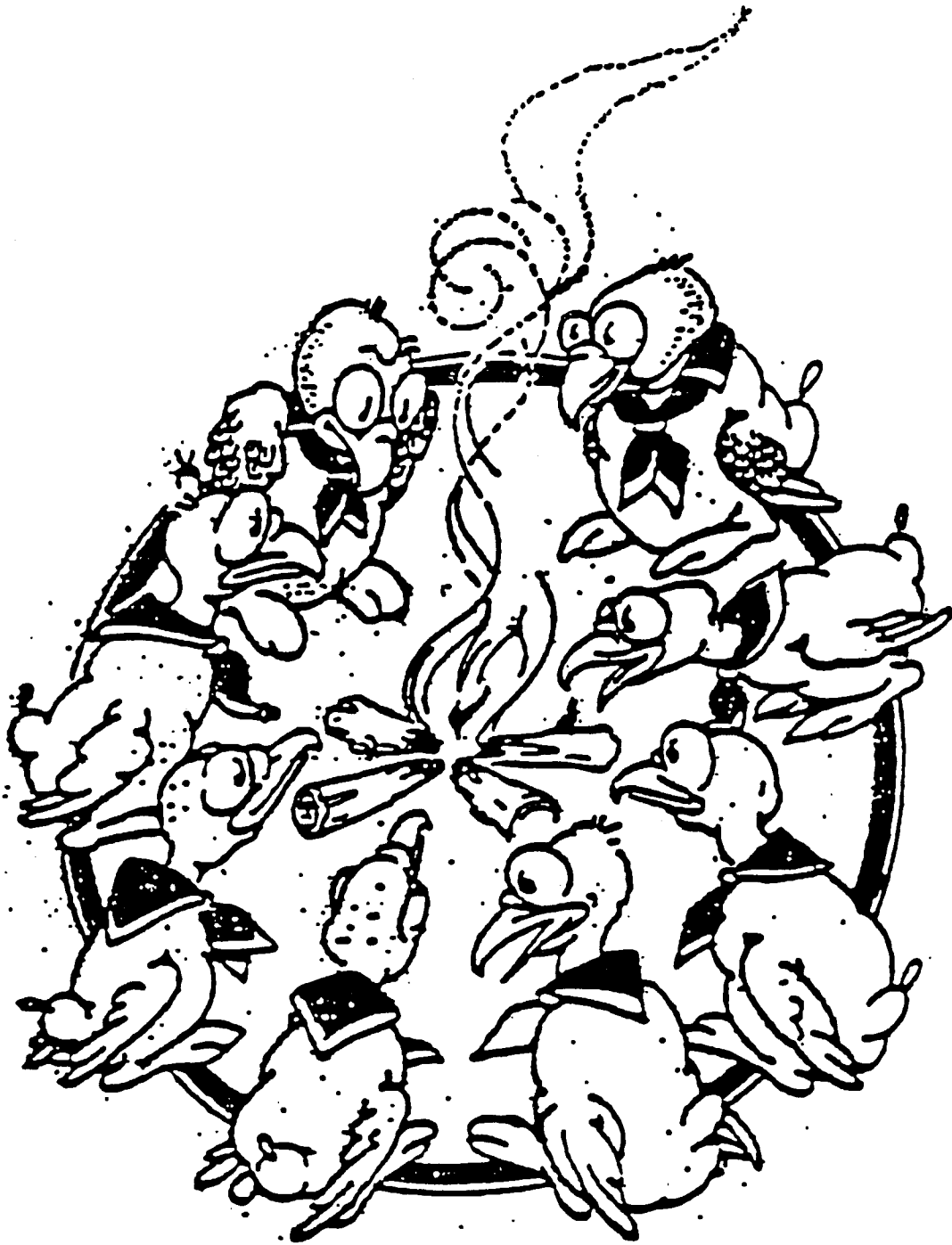

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 103   січень – березень   1995

КОНФЕРЕНЦІЯ Українських Пластових Організацій

Австралія — Аргентина — Велика Британія — ЗСА — Канада — Німеччина

Польща — УКРАЇНА — Словаччина

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

ОРЛИНИЙ КРУГ

"ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ" - журнал новацьких виховників.
Виходить кварталюно.

Ч. 103.

Січень - Березень 1995.

Редагує колегія:

УКРАЇНА: Ігор Бушак, Оксана Заліпська, Іван Нагірний, Віталій Окуневський, Богдан Олексій, Олеся Омельчук, Микола Ханас.
ЗСА: Денис Беднарський, Орест Гаврилюк, Стаха Гойдиш, Надя Кулинич, Теодосій Самотулка.

Відповідальний редактор - Сірий Орел Орест.

Рисунок на обгортці мистця М. Григорііва.

Відбито рівночасно в Тернополі накладом 100 прим. і в Філядельфії -
250 прим.

Ціна поодинокого числа: 5.00 дол. Річна передплата: 15.00 дол.

Всі права застережені.

Copyright by Plast, Ukrainian Youth Organization, Inc.

Printed in U. S. A.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Orest Hanylyuk, M. D.
321 Linden Drive
Elkins Park, PA 19027
U. S. A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Denys Bednarsky
35 Marsac Pl.
Newark, NJ 07106
U. S. A.

.....

ФУНДАТОРИ "ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ":

Родина і приятелі св.п.бр. Славка Кравса
Сірі Орли Людмила і Петро Дармограї
2-ий Курінь УПС "Ті, що Греблі Рвуть"
Великий Пл. Курінь "Хмельниченки"
Крайова Пластова Старшина З. С. А.
20-ий Курінь УСП "Лісові Мавки"
10-ий Курінь УПС "Чорноморці"
Сіра Орлиця Стаха Гойдиш
Сірі Орли Орест і Аня Гаврилюки
101-ша РОВ "Квітка Щастя", 1991
Пластова Станиця Філядельфія
Пластове Видавництво, Торонто

Ватага Бурлаків
Пл. сен. В. і Д. Гойдиші
Загін "Червона Калина"
Пластова Станиця Чікаго
28-ий К. УПС "Верховинки"
Крайова Пл. Старшина Канада
3-ий Курінь УПС "Лісові Чорти"
Пластова Станиця Нью-Йорк
Головна Пластова Булава
Пластова Станиця Торонто
Сірий Орел Тарас Когут

ХТО ЧЕРГОВИЙ?

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ І СЕСТРИЧКИ!

В дні 8 жовтня 1994 відбулася чергова Велика Рада Орлиного Круга, яка вибрала наш новий провід. Провідницею Орлиного Круга й головною булавною УПН-ок стала Сіра Орлиця Таня Онищук, а її заступник і головний булавний УПН-ів - Сірий Орел Тарас Сливінський. Обоє з Канади. На пості писаря Орлиного Круга залишилася Сіра Орлиця Христя Санторе, зі ЗСА.

Велика Рада Орлиного Круга прийняла теж Правильник Орлиного Круга, який друкуємо, починаючи з наступної сторінки. Цей Правильник був схвалений два дні пізніше 12-ими Зборами КУПО. Тепер уже маємо тривку статутову основу для нашого Круга й ніхто не може відмовляти нам наших прав.

Сердечно вітаємо наших нових провідників: Сірих Орлів Таню й Тараса та бажаємо їм ще сильніше розбудувати й закріпити в терені Орлиний Круг. Сподіємося в наступних числах познайомити наших читачів з ними ближче.-

Щиро вітаю Вас:

СКОБІ

Сірий Орел Орел

ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ: Понижчий Правильник Орлиного Круга був затверджений 12-ими Зборами КУПО в дні 10. X. 1994.

ПРАВИЛЬНИК ОРЛИНОГО КРУГА

1. ВИЗНАЧЕННЯ ОРЛИНОГО КРУГА

Орлинний Круг (ОК) - це кадра вишколених новацьких виховників та виховниць, які дбають про те, щоб УПН діяв по змозі як найефектовніше. Орлинний Круг є складовою частиною Кадри Пластових Виховників, як її новацька вітка.

2. МЕТА ОРЛИНОГО КРУГА

- а. Добро українських дітей, згуртованих в УПН, для яких необхідна й доцільна праця Орлиного Круга як цілості, та поодиноких його членів.
- б. Гуртування, вишкіл та дошкіл новацьких виховників та виховниць, щоби вони могли успішно працювати в УПН.
- в. Розвиток перспективної концепції виховання членів УПН на основі наукових студій та досвіду в праці з новацтвом.
- г. Здійснювання системи виховання новаків/новачок.

3. СТРУКТУРА ОРЛИНОГО КРУГА

Горизонтальна структура Орлиного Круга відзеркалює його функційний аспект:

- а. Ланка виховно-адміністративна, в якій групуються діючі або бувші Провідники Орлиного Круга, Головні Булавні УПН та Крайові Коменданти, що мають крім вишколу гніздового/-ої ще й відповідне спеціалізаційне знання.
- б. Ланка вишкільна, в якій групуються члени Орлиного Круга, що переводять вишколи новацьких виховників - Ради Орлиного Вогню.
- в. Ланка таборова, в якій групуються кваліфіковані провідники (комендант, члени проводів) новацьких таборів.
- г. Ланка гніздових, в якій групуються виховники які досягнули ступінь гніздового й ведуть працю новацьких частин.
- г. Ланка видавнича, в якій групуються виховники які працюють над підготовленням, редагуванням і видаванням журналів та інших методичних матеріалів.

Відповідно до своїх зацікавлень, член Орлиного Круга може працювати в одній або в більше ланках.

4. ЧЛЕНИ ОРЛИНОГО КРУГА

- а. Членами Орлиного Круга є активні новацькі виховники й виховниці, що здобули принайменше ступінь впорядника УПН.
- б. Категорії членів Орлиного Круга:
  - 1) Членом-кандидатом стає новацький виховник чи виховниця з хвилиною одержання ступеня впорядника УПН.
  - 2) По одержанні ступеня гніздового/-ої Провід Орлиного Круга з відповідним ритуалом, іменує кандидата дійсним членом Орлиного Круга.
  - 3) Сірі Орли на самітній скелі, це ті вишколені виховники/-ці, що з різних важливих причин не можуть бути активними в УПН впродовж деякого часу. Вони не мають ніяких членських прав ні обов'язків, але можуть у міру потреби й можливості, помагати Орлиному Кругові.

- в. **Обов'язки членів Орлиного Круга**
- 1) Бути в зв'язку з Проводом Орлиного Круга й тісно з ним/нею співпрацювати, щоб цими заходами здійснювати мету Орлиного Круга.
  - 2) Працювати з новацтвом чи для новацтва, здійснюючи систему виховання новаків/-чок.
  - 3) Працювати постійно над собою, щоби підвищувати свої кваліфікації як виховників, інструкторів, чи інших діловодів у системі Орлиного Круга.
- г. **Права членів Орлиного Круга**
- 1) Члени-кандидати мають право голосу на Малій Раді Орлиного Круга. Їм також прислуговує право на почесний титул "Сірий Орел" - "Сіра Орлиця".
  - 2) Дійсні члени є повноправними. Вони мають право голосу на Малій і Великій Раді Орлиного Круга. Їм прислуговує право вживати почесний титул "Сірий Орел" - "Сіра Орлиця". Титул "Старий Орел" прислуговує основникові Орлиного Круга.
  - 3) Сірі Орли на самотній скелі користуються дорадчими правами.
5. **МАЛА РАДА ОРЛИНОГО КРУГА**
 Мала Рада Орлиного Круга - це збір усіх членів Орлиного Круга в даному краю. Вона відбувається з-правила при нагоді кожного Крайового Пластового З'їзду. Малу Раду приготує Крайовий Комендант УПН (зі своєю булавою), повідомляючи всіх членів ОК у краю, згідно з крайовими приписами. Малою Радою провадить вибрана нею президія. Право голосу на Малій Раді прислуговує всім активним новацьким виховникам краю які здобули принайменше ступінь впорядника УПН. Мала Рада ОК вибирає Крайового Коменданта УПН і його/її булаву (вони являються Крайовим Проводом ОК) та приготує проекти постанов у новацьких справах до схвалення пленумом Крайового Пластового З'їзду.
6. **ВЕЛИКА РАДА ОРЛИНОГО КРУГА**
 Велика Рада Орлиного Круга - це збір усіх членів Орлиного Круга, який відбувається з-правила при нагоді кожних Зборів Конференції Українських Пластових Організацій. Велику Раду ОК підготує Провід Орлиного Круга, повідомляючи всіх членів ОК (через Крайові Пластові Старшини) принайменше три місяці перед Великою Радою про час, місце й програму Великої Ради, про проекти пропонує змін у правильниках чи статутах, що відносяться до УПН. Великою Радою провадить вибрана нею президія. Право голосу на Великій Раді прислуговує всім активним новацьким виховникам, які здобули ступінь гніздового УПН. Велика Рада ОК вибирає Головного Булавного УПН і його/її булаву, які являються рівночасно Проводом Орлиного Круга. Велика Рада теж приготує проекти постанов у новацьких справах до схвалення пленумом Зборів КУПО.
7. **ПРОВІД ОРЛИНОГО КРУГА**
 Велика Рада Орлиного Круга вибирає з-поміж дійсних членів ОК і Сірих Орлів на самотній скелі звичайною більшістю голосів Провід Орлиного Круга в складі: Провідник/-ця, заступник/-ця провідника, а також і інших необхідних для ведення праці ОК діловодів. Провідником/-цею Орлиного Круга може бути член ОК, що відзначається справжньою пластовою поставою, компетентністю в новацьких справах та довголітньою успішною працею в УПН, яка вказувала б на те, що він чи вона попровадить Орлиний Круг правильним шляхом. Якщо провідником ОК вибрано виховника

новачів, його заступницею має бути виховниця новачок й відворотно. Провід ОК веде справи УПН на форумі Головної Пластової Булави, як приписано статутом КУПО і Правильником ГПБ. Провід здійснює завдання Орлиного Круга при допомозі й співпраці всіх членів ОК. Завдання Проводу Орлиного Круга включають:

- а. Виготовлення проекту Правильника УПН, згл. змін у ньому.
  - б. Виготовлення проекту Правильника Орлиного Круга, згл. змін у ньому.
  - в. Випрацювання програми вишколів та дошколів новацьких виховників.
  - г. Плянуння вишколів кандидатів на новацьких виховників і дошколів уже вишколених виховників та виховниць для підвищення виховницьких кваліфікацій чи приготування до виконання різних діловодств в УПН.
  - г. Подбання про підручники, матеріали, журнали для новацтва та їхніх виховників/-ць.
  - д. Виготовлення резолюцій у справах УПН на Збори КУПО.
  - е. Співпраця з іншими членами і співробітниками головного пластового проводу.
  - е. Удержування тісного зв'язку з членами Орлиного Круга, щоб допомагати їм у їхній виховній праці, підвищувати їхні кваліфікації, співпрацю і заповнення співучасті всіх членів ОК у його дії й намаганнях розв'язати успішно актуальні проблеми УПН.
- Спосіб діяльності та завдання поодиноких членів Проводу Орлиного Круга визначає провідник/-ця ОК в порозумінні з усіма членами Проводу ОК.

8. ЗМІНИ ПРАВИЛЬНИКА

Цей Правильник може бути змінений звичайною більшістю голосів Великої Ради Орлиного Круга. Він може підлягати додатковому одобренню, як визначають приписи КУПО.

9. ДОДАТКОВІ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПОЯСНЕННЯ

- а. У взаємовідносинах поодиноких членів Орлиного Круга обов'язує зворот через "ти".
- б. Під "постійною працею" члена Орлиного Круга треба розуміти:
  - 1) Працю в межах веденого виховного діловодства в УПН
  - 2) Працю на загально-виховних постах (кошові, станичні, діловоди крайових або центральних органів)
  - 3) Послідовну спеціалізаційну працю в веденні новацьких таборів
  - 4) Послідовну спеціалізаційну працю в переводжуванні вишколів чи дошколів новацьких виховників/-ць
  - 5) Працю в опрацьовуванні виховних чи вишкільних матеріалів, редагуванні журналів що мають відношення до праці в УПН
  - 6) Іншу послідовну працю, вкл. над собою, яка є пов'язана з діяльністю УПН
- в. Члени Орлиного Круга носять відзнаки згідно з обов'язуючими в Пласті правильниками.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ДИТИНИ (1959 р.)

Стаття 1. Дитина користується правами, викладеними в цій Декларації. Кожна дитина без будь-якого винятку користується цими правами без розрізнення і дискримінації з огляду на колір шкіри, стать, мову, релігійні, політичні чи інші погляди, національне чи соціальне походження, власність, народження чи інший статус дитини або сім'ї.

Стаття 2. Дитина має перебувати під особливим захистом; їй надається законом чи іншими способами, можливість та умови розвиватись фізично, розумово, морально, духовно і соціально в здоровій і нормальній спосіб в умовах свободи і гідності. Для забезпечення дії законів з цією метою інтереси дитини ставляться на перше місце.

Стаття 3. Після народження дитині дається ім'я та національність.

Стаття 4. Дитина користується благами соціального захисту. Вона має право розвиватись і рости здоровою; для цього дитині, а також її матері надається особливий догляд і захист, включаючи допологовий і пологовий догляд. Дитина має право на відповідне харчування, житло, відпочинок та медичну допомогу.

Стаття 5. Дитина, яка має фізичні, розумові чи соціальні вади, користується правом на соціальне лікування, освіту і догляд, якого вимагає її особливий стан.

Стаття 6. Дитина для повного і гармонійного розвитку особистості потребує любові та розуміння. Вона повинна всюдю, де це можливо, рости під доглядом і відповідальністю батьків, і в кожному випадку - в атмосфері любові та моральної й матеріальної безпеки; немовля, окрім виняткових випадків, не повинно бути відірваним від його матері. Суспільство і влада зобов'язані приділяти особливу увагу дітям без сім'ї, а також тим дітям, які не мають засобів для існування. Бажаючи єгrossoва допомога держави та інша підтримка багатодітним сім'ям.

Стаття 7. 1. Дитина має право на освіту, яка має бути безплатною і обов'язковою, хоча б на початкових етапах. Вона має одержати освіту, яка буде підвищувати її загальну культуру і дасть змогу на основі рівної можливостей розвивати її здібності, особисту кмітливість, почуття моральної і соціальної відповідальності і стати корисним членом суспільства.

2. Інтереси дитини повинні бути пріоритетними для тих, хто відповідає за освіту й виховання; в першу чергу така відповідальність лежить на батьках. 3. Дитина повинна мати широкі можливості для гри й відпочинку, які muszą мати таку ж мету, що й освіта; суспільство та влада повинні докласти всіх зусиль для забезпечення цього права.

Стаття 8. Дитина за всіх умов мусить бути першою, кому надається допомога.

Стаття 9. 1. Дитина повинна бути захищена від усіх форм нагладу, жорстокості та експлуатації. Вона не повинна бути предметом торгівлі в будь-якому вигляді.

2. Дитина не повинна працювати, доки їй не виповниться певний мінімальний вік; вона в жодному разі не повинна примушуватись або залучатись

до виконання робіт, які можуть шкідливо вплинути на її здоров'я чи освіту, завдати її фізичному, розумовому чи моральному розвитку.

Стаття 10. Дитина повинна бути захищена від занять, які б виховували расові, релігійні чи будь-які інші форми дискримінації. Вона повинна виховуватись в дусі розуміння, терпимості, дружби між людьми, миру і загального братерства і в повній свідомості того, що її енергія й талант повинні віддатися на службу людям.

Основні тези Конвенції прав дитини (1989 р.)

1. Кожна дитина має невід'ємне право на життя; держави забезпечують максимально можливу ступінь виконання і здоровий розвиток дитини.

2. З моменту народження кожна дитина має право на ім'я і набуття громадянства.

3. У всіх діях суду, установ, які займаються питаннями соціального забезпечення, чи адміністративних органів основна увага приділяється найкращому забезпеченню інтересів дитини. Розглядаються уважно переконання, погляди дитини.

4. Держави забезпечують виконання кожною дитиною всіх прав без будь-якої дискримінації.

5. Діти не повинні розлучатись зі своїми батьками, за винятком випадків, коли це здійснюють компетентні органи в інтересах благополуччя дітей.

6. Держави повинні сприяти утворенню сімей, дозволяти в їзд чи виїзд в країну.

7. Батьки несуть основну відповідальність за виховання дитини, проте держави повинні надавати їм відповідну допомогу і розвивати мережу дитячих установ.

8. Держави повинні забезпечити захист дітей від фізичних чи психологічних травм, відсутності опіки, включаючи сексуальні зловживання чи експлуатацію.

9. Держави забезпечують догляд за дітьми без батьків. Процес усновлення повинен чітко регулюватись; підписання міжнародних угод для гарантії і забезпечення юридичної дійсності в тому випадку, якщо прийомні батьки пропонують вивести дитину з країни, де вона народжена.

10. Неповнолітні діти мають право на спеціальне навчання, опіку.

11. Дитина має право на користування найдосконалішими послугами системи охорони здоров'я. Держави повинні забезпечувати охорону здоров'я всіх дітей, приділяючи найбільшу увагу профілактичним засобам, пропаганді медичних знань і скороченню смертності дітей.

12. Початкова освіта повинна бути безкоштовною і обов'язковою.

Мудрість Сірих Орлів

Ст. пл. Аскольд Винників

З М А Г

Слово "змагання" дітям є загально відоме: вони змагаються вдома, в школі, на спортивній площі, на сходах - словом: усюди. Новацький змаг це також рід змагання. Але це вже новацьке змагання за першенство у новацькому знанні. Це рівночасно є і перевірення новацького знання.

Новацький змаг знаній новакам як змаг до проби. Одначе крім проби при помочі змагу ми можемо перевірити також інше знання. Змаги можуть бути для:

- перевірення знання вмілостей (але не всіх!),
- перевірення загального знання,
- з нагоди Свята Юрія,
- з нагоди Листопадового зриву,
- перевірення знання про Чорне море,
- спортивний змаг,
- змаг розваговий - на весело,
- природничий змаг.

ПІДГОТОВЛЕННЯ ЗМАГУ - найважливіше.

1. МІСЦЕ: треба поїхати до парку, чи піти в ліс і пошукати відповідну дорогу на трасу змагу. Дорога повинна бути не довша, як 1,5 км. По дорозі не повинно бути жодних небезпек, як авто, ріка, собаки. День наперед, або хоча одну годину перед змагом хтось повинен піти і зазначити знаками мандрівника дорогу. Уживати знаків, які діти знають. Зазначити 4 - 5 перевірних пунктів, вихідний та кінцеві пункти, або місце збірки, коли змаг є в крузі.

2. ЧАС: У таборі найкращий час на змаг - це пополудні, а в станиці - ранком (звичайно в неділю зараз після Богослуження, бо в суботу є школа українознавства), тому що ранком у парку є мало людей.

3. ЧИСЛО БРАТЧИКІВ/СЕСТРИЧОК: Без огляду на кількість дітей, чи це рій чи гніздо, все треба 5 - 7 осіб щоб успішно перевести змаг.

4. РОЗПОДІЛ ЗАЙНЯТЬ:

- визначити, хто поїде ставити знаки,
- визначити, хто на котрому пункті буде стояти,
- написати для кожного братчика/сестрички на картці паперу 2-3 питання чи завдання (старатися давати як найбільше практичних завдань до виконання!), подати який виряд потрібний і хто має подбати про виряд,
- написати список новаків за пробами, так щоб на змагу тільки зазначувати точки,
- устійнити і написати точкування на змаг - скільки точок давати за відповіді.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМАГУ.

1. Діти і батьки повинні бути повідомлені про змаг хоча 2 тижні наперед. В суботу перед змагом ще раз пригадати: де і коли є збірка та що зі собою брати. У таборі цього непотрібно.
2. В назначений час (гніздовий і братчики не можуть спізнитися!) виїхати до парку. Збірний пункт є місцем розтаборення. Там новаки залишають свої речі. Якщо є хмарно, новаки мають брати зі собою дощевики. Припилнувати, щоб усі взяли. Коли вже братчики відійшли, пояснити новакам все, що треба, про змаг: мають іти по одному (в таборі), чи по два (в парку) або по 3 - кожний до іншої проби; мають рахувати або записувати всі знаки; не можна розкидати знаків.
3. Вихідний та збірний пункти не повинні мати жодної перевірки, там братчик повинен зайняти дітей співом, грою чи коротким оповіданням.
4. В станиці звичайно переводять змаг для цілого гнізда до всіх проб. Тоді братчики дістають по три картки зі завданнями. Тоді найкраще висилати новаків по 3 - кожний до іншої проби. Рівно ж слід так розложити питання, щоб один новак дістав завдання до виконання, а інший питання. Тоді братчик швидше перевірить новаків і піде далі.
5. Завдання можна розкладати за темою - новак дістає питання чи завдання всі до однієї теми, з однієї ділянки. Питання також можна мішати - новак дістає питання легкі і важчі, без огляду на тематику.
6. Точкування: Найкраще давати 1, 2, 3 хрестики за кожне завдання. Тоді легко обраховувати. Крім того треба давати по одному хрестикові за добру поведінку на кожному пункті та кілька хрестиків за повний однострій.
7. Після змагу новаки мають перекуску, дозвілля, або грають ігри, а гніздовий позбирає від братчиків карточки, на котрих братчики вже підсумували точки кожного новака, і підраховує. Звичайно ніхто не дістає 100 точок, тому три першуні дістають перші місця. Якщо 2 або більше новаків дістали те саме число точок, не міняти, - зовсім добре можуть бути 2 перші чи другі місця. Змаг мусять перейти всі новаки, бо ми їх на це взяли на змаг. Ми знаємо своїх новаків і ми є певні, що вони виконають завдання. Одначе, коли хтось був нечемний, можна йому стримати вислід. Якщо хтось чогось на правду не знав, то його вислїду не подаємо - він має доповнити: братчик на найближчих сходинках має його навчити і він піде до гніздового і скаже, що він уже знає відповідь на питання. Дітям цікаво знати вислід змагу відразу. Немає зовсім причини казати новакам чекати до наступного тижня. На закритті прогулянки - змагу прочитати вислід точкування і першунів. Але, якщо плянуємо того самого чи наступного дня вогник з іменуванням на вищі ступені, можна вислід змагу проголосити на вогнику. Тоді це є більше святочно.

ПРОГРАМА НОВАЦЬКОГО ВОГНИКА

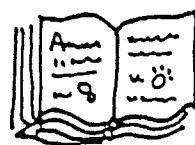
(Взірець)

Дата: день, місяць, рік.Участь: рій, гніздо, запрошені гості і т.д.Місце: парк, пластова домівка, новацький табір і т.п.Час: від год. _____ до год. _____ (одна до півтора год. і найкраще по вечері).Мета: підготовлення до новацької проби, або вмілості, або може бути також відмічення якоїсь події, як на пр. свято Івана Купала, хрищення табору і т.п.Тема: "про що" є вогник, на пр.: УПА, звірятка, Новацький закон і т.п.Програма:

5 - 10 хв.	<u>1. Відкриття:</u>	а/ Обряд б/ Назначення сторожів в/ Підпалення вогника г/ Пісня.
10 - 15 хв.	<u>2. Розповідь:</u> до теми ворника.	
5 хв.	<u>3. Пісня:</u> вже знана або нова.	
10 - 15 хв.	<u>4. Самодіяльна гра:</u> до розповіді або інакша.	
3 - 5 хв.	<u>5. Вірш:</u> поважний або веселий.	
10 хв.	<u>6. Новацький танок:</u> пісня з рухами.	
5 - 10 хв.	<u>7. Гра:</u> чуттєва. Не можна мати гри з бігами, скоками чи т.п.	
5 - 10 хв.	<u>8. Загадки:</u> до теми вогника.	
5 хв.	<u>9. Пісня:</u> може бути ще більше пісень під час вогника (але не одна по одній).	
5 хв.	<u>10. Ракета:</u> кличі і т.п.	
10 хв.	<u>11. Поляка за добре діло.</u>	
5 хв.	<u>12. Закриття:</u>	а/ Молитва б/ Пластове Надобраніч в/ Іскра.

/"Інформатор"/

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?

ДЮБІЙ

Знай минуле рідного краю

У прадавні часи на Київ та прилеглі до нього міста й села нападали войовничі племена, що жили по довколишніх диких степах. Вони грабували мирний люд, кіньми топтали малих діток, вбивали кожного, хто боронився від їхнього полону.

Надто допікали печеніги. «Була війна з ними безустанку». — згадує літописець*.

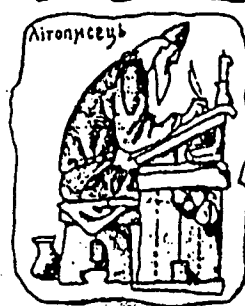
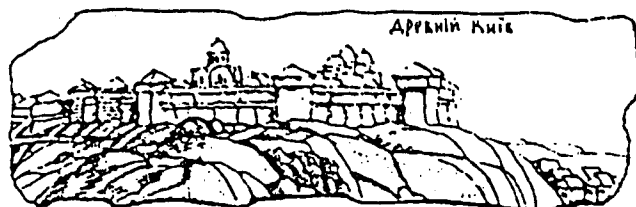
Якось посунули печеніги на Київ страшною грозовою хмарою. І сказав своїм воїнам київський князь Володимир, прозваний у народі Красним Сонечком:

— Вірна дружино! Поспішімо назустріч поганинам. Мечем перепинимо їм дорогу

І зійшлися два війська на ріці Трубіж. І стали грізним муром одне, проти одного біля броду. Зблискують під сонцем шоломи. Погойдуються над ними гострі списи. Тривожно іржать під сидлами коні. Ще мить — і спалахне люта січа.

Коли це відділився од поганської орди червонопикий патлатий велетень. Шия — наче в бика-трилітка. Кулачиська — як гірі. Погляд обпікає вогнем. Проїшовся він перед київським військом і хвалькувато вигукнув:

— Егей, чи знайдеться між вас, заячі душі, хоч один, хто не поб'ється помірятися зі мною молодецькою силою?

І тоді ступив наперед білочубий усміхнений крем'язень. Він був кожум'яка — в мирний час у Києві шкури на постолі та чоботи м'яв. — Я, — каже, — поміряюсь.

Ухопили воїни один одного, та так, аж кістки в них затріщали. І довго змагалися. І кривавим потом умивались. І здолав-таки кожум'яка поганина. Згріб обіруч, вдарив що є сили об землю і наступив на груди ногою.

Покотився по лавах печенігів сполоханий гук. Бачать, не перемогти їм дружини, де є такі лицарі. Повернули своїх низькорослих коней і подалися назад у дикі степи.

* Літописець — людина, що записувала події давно минулих літ.

Сестричка Стаха

ДАНИЛКОВЕ ДОБРЕ ДІЛО

Шкільний, жовтий автобус зупинився на углі вулиці і з нього вибіг білявий хлопчик. Було холодно і вітряно та падав дощ змішаний зі снігом.

Хлопчик, якому на ім'я Данилко, натягнув на голову вовняну шапочку і скорою ходою поспішав додів. Зближаючися до свого дому, він зауважив, що на галузці розлогого дуба, який ріс при дорозі напроти його дому, сиділи два сірі горобчики. Щоб не сполохати їх, Данилко пристанув і приглядався їм. "Які ж вони бідні, зимно, падає сніг, а вони не мають куди подітися", - думав хлопець.

У стовбурі дуба було невелике заглиблення, але замале, щоб оба горобчики могли в ньому вигідно перезимувати. Хоч як обережно він поступав, горобчики зауважили його, відлетіли і присіли на другому дереві. Данилко задуманий увійшов до свого дому і з вікна кімнати дивився, чи не побачить горобчиків. Але того вечора він не бачив їх.

На другий день рано Данилко, ідучи до автобусової зупинки, взяв у торбинку зерняток і розсипав їх на дощечці біля дуба. "Якщо не буде зерняток, значить вони прилітають до того місця, а може схочуть зимувати у тому маленькому дуплі", - думав він.

Години в школі того дня здавалися йому довшими як звичайно; він хотів чим скорше побачити своїх горобчиків. Яке ж було його велике здивування, коли він побачив, що на дощечці не було ні одного зернятка, а один горобчик сидів на галузці біля маленького дупла. І так Данилко щоденно перед від'їздом до школи залишав їжу для пташок, а по полудні, вертаючись, бачив, що їжі на дощечці не було, але за те що раз більше різного роду пташат сідало на галуззях старого дуба.

Зближалася вже справжня зима. Почав падати густий сніг і прикривав м'яким покривалом вулиці, дерева і городи. Для пташат, що зимують у тій околиці, настав тяжкий час. Батько Данилка зауважив, що він вертався зі школи задуманий і мовчазний і одного разу він спитав його о причину його турбот.

-Чи може в школі щось сталося? Чи маєш якісь проблеми з товаришами?

-Ні!- відповів Данилко. -Мене журить,- продовжував він, -що я нічого не можу придумати, як улегшити тим пташатам, що не мають де перезимувати, що не мають поживи де найти.

-Не журися, ми вдвох щось придумаємо. Збудуємо їм хатку і почіпимо її біля того маленького дупла. Знаєш, пташата є дуже обережні - вони мусять пізнати тебе - довірити тобі, а тоді будуть приймати їжу, навіть з твоєї руки- потішав Данилка батько.

В найближчу суботу Данилко з батьком поїхали до складу, де продають різного роду різані дошки. Продавець, довідавшись від Данилкового батька, що хлопець хоче збудувати для пташат хатку, щоб вони могли перетривати зиму в затишному місці, був зворушений добрим задумом хлопця. Подарував увесь матеріял, з якого зможуть збудувати не тільки одну, але багато таких хаток.

І так почалася Данилкова праця. Зараз по науці написав задачі, вивчив завдані лекції й увесь свій час під наглядом батька будував хатку для пташат.

По кількох днях хатка була готова. Кожна щілина була заклеєна особливим клеєм, щоб дощ не затікав до хатки. Нутро хатки було вистелене м'якою ватою, отвір до хатки круглий, щоб тільки можна було пролізти. Над отвором дашок, який хоронив від снігу і дощу, а перед хаткою в долині був дочіплений поміст, щоб сипати зерно, їжу для них. Батько з Данилком уважно дивилися, чи нема біля дупла горобчиків, а тоді приставили драбину і повісили на дубі хатку і самі відійшли, щоб приглядатися, чи горобчики зайдуть до нутра хатки.

Вже зовсім стемнілося, а горобчиків не було видно біля хатки. І так минуло кілька днів, хатка була дальше порожна. Горобчики сідали на гілках дуба, з'їдали їжу залишену під деревом, але до хатки не залітали. Данилко зажурився.

-Може горобчики зовсім не будуть зимувати в моїй хатинці?- запитав Данилко батька.

-Будь терпеливим, я вже казав тобі: пташата є дуже обережні, вони мусять упевнитися, що то не є засідка на них. Побачиш, що вони привикнуть і замешкають у ній.

І справді так сталося. Одного дня Данилко, обсервуючи хатку зі свого вікна, зауважив, що горобчик, який сидів на галузці дуба, обережно зближався до хатки і вкінці ввійшов до нутра і там залишився. Данилко був дуже щасливий і вечором з батьком надумали, що треба збудувати більше таких хаток, щоб більше пташок могло зазимувати в них.

Зближалися Різдвяні свята. Кожна хата, кущі і дерева були прикрашені кольоровими світлами. Прохожі поспішали домів з різними дарунками для родини і приятелів, а в Данилка було одне тільки велике бажання: щоб ще більше хаток для пташок перед Різдвом міг він з батьком збудувати.

День перед "Свят-вечором", за порадою родичів, Данилко постукав у двері найближчих сусідів, тримаючи в руках новозбудовану хатку для пташат. Відкрилися двері і Данилко несміливим голосом промовив:

-Я приніс Вам хатку для пташок.

Здивована сусідка спитала про ціну хатки, але Данилко поспішно відповів їй:

— А смерека б вас побила!
— Не сердься, добрий чоловіче, — запицало в нього за спійною.
— А хто це мені радить не сердитися?
— Та я — одна зернина, яку не з'їли горобці.
— А де ти є?
— Та осьдечки — під лопухом сховалася. Нахилився русин, підняв листок лопуха і помітив золоту зернину.
— Що мені з тебе? — каже чоловік. — Ти така дрібненька, що тебе й не видно на долоні. А зернина радить:
— Ти мене не їж, а посій у землю і поливай три рази на день водою з Черемошу.
Русин посіяв золоту зернину перед вікнами хати. Три рази на день носив воду з річки, щедро поливав, але нічого не сходило. Засумував, забідкався старий. Розказав про все жінці, а вона допікає:
— Тобі, чоловіче, на старість горобці у голові

цвірінкають! Де то видано, де то чувано, аби зернина вмiла говорити!

Та одного ранку русин почув за вікном таку чудову музику, що за серце брала. Виглянув — нікого, але на тому місці, де була посіяна зернина, виросла дивна яблуня. З її гiлля звисали не яблука, а скрипки — із зеленими і жовтими смугами. Зачудувався русин і вишов надвір. Не встиг підійти до чарівного дерева, як почув:

— Добридень, тату!

Ще більше здивувався чоловік.

— Добридень, — відповів. — А хто мене називає татом?

— Це я, ваш син Петрик, — і з яблуні скочив красний хлопець.

— Коли ти мій син, то ходімо картоплю сапати, — все ще не вірив чоловік, що то йому не сниється.

Петрик узяв із собою скрипку й втяв такої веселі, що картопля почала рости і цвісти.

— Що то за скрипка? — запитав батько.
— А то така скрипка, що коли погладжу на ній зелені смуги, то омолоджується добро, а як торкнуся жовтих — старіється зло.

Чоловік і жінка не могли нарадуватися чарівному синові. Боялися, аби й волосинка з нього не впала. Та Петрик не міг усидіти на місці, все він ходив поміж людьми.

Однієї неділі узяв свою скрипку й подався в село. На толоці побачив людей, які танцювали, хоча їм не грали ні скрипка, ні цимбали. Вони тільки плескали в долоні. Всі були такі марні, що падали з ніг.

— Що ті люди роблять? — спитав Петрик селян.

— Весілля справляють, — відповів один дід. — Але граф їх зовсім замучив у роботі. Казав, що коли повмирають, то сюди привезе людей із заморських країв.

Погладив хлопчина зелені смуги скрипки

і втяв такої веселої, що листя на деревах — і те затріпотіло. Люди стали жвавіми, щасливими. Молодий із молодюю — як місяць із зірницею. І всі пустилися до танцю-тропотанцю.

Цілу днину Петрик веселив людей. А граф виїшов на балкон палацу, глянув у бік толоки і аж рота роззявив від подиву. Він наказав гайдукам позаганяти всіх селян до своїх воріт. Прийшли бідні люди, поскидали крисані.

— Бачу, що від музики дістали добру силу. Завтра під горою маєте продовбати великий прохід, аби весь Черемош міг туди текти!

Наступного дня зранку люди взяли мотики й лопати і подалися до гори. Обліпили її, як ті мурашки, й загунали, аж іскри летіли. Минали дні, тижні, місяці, доки продовбали крізь гору тунель.

Подивився граф і каже:

— Тепер побудуйте в середині гори високий палац — з великими залами, довгими коридорами, ясними світлицями. Брама до палацу має

бути така, аби її заперла і мала дитина, а відчинити міг тільки один я.

Але бідні люди вже не чули в собі великої сили.

А граф їм дав таку страшну роботу! Рушили до хати, де жив із родичами Петрик. Викликали хлопця й докоряють:

— Ти дав нам снагу видовбати діру для ріки, а тепер лишив нас у біді?..

Петрик відповів:

— Завтра всі до одного беріть кияння, довбні та лопати і йдіть до гори. Я прийду на поміч.

Другого дня люди прийшли до гори, але ніхто не міг підняти ні кия, ні лопати. Тут Петрик погладив зелені смуги скрипки, приклав смичок до струн і врізав коломийку. Люди помолоділи, дістали красну силу — аж уламки скелі розліталися. В горі були зроблені довгі коридори, височезні зали, просторі світлиці.

Коли все було готово, граф розіслав гайдуків

скликати гостей: його доньку посватав один заморський принц.

Гості зібралися в палаці, який збудували в середині гори.

Прийшов туди Петрик. Граф його уздів і закричав:

— Як ти смів сюди прийти?!

— Мужичьке весілля я вже бачив, пане, а графське — ще ні,— відповів йому Петрик.

Граф наказав слугам викинути зухвалого хлопця. Та Петрик погладив жовті смуги скрипки, приклав смичок до струн і загравав. У палаці одразу притихли. Граф згорбився, руки затремтіли.

Петрик вийшов за браму і зачинив її назавжди. Минули роки, брама помалу обросла травомуравою. Про графа ніхто й не згадував. А про Петрика та його чарівну скрипку розповідають і донині.

ДВОПРОМЕНЕВИЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ЛІХТАР

Буває, що одного кишенькового ліхтарика недостатньо для освітлення. Можна, звичайно, взяти ще один, але тоді будуть зайняті обидві руки. Пропонуємо скористатися переносним ліхтарем з двома лампами, які можна вмикати як окремо, так і разом. Конструкцію такого ліхтаря показано на рис. 33. Його можна ставити на землю, підвішувати, тримати в руці.

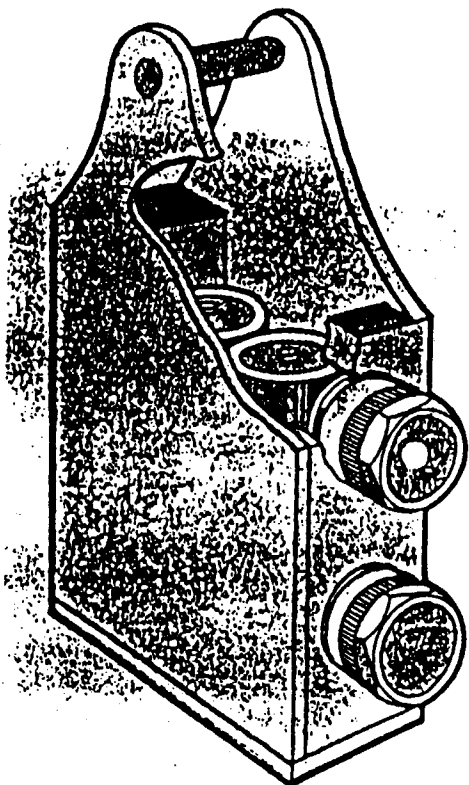

Рис.33

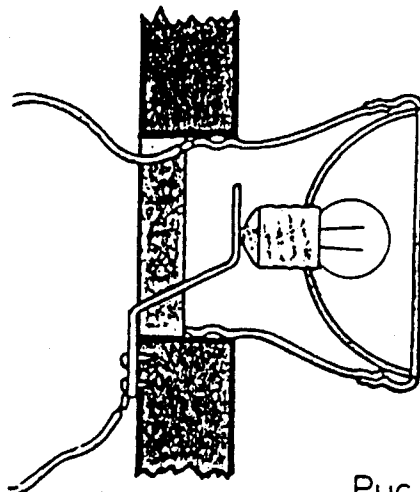
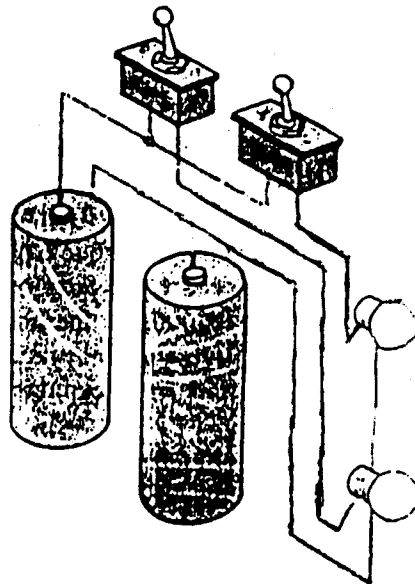
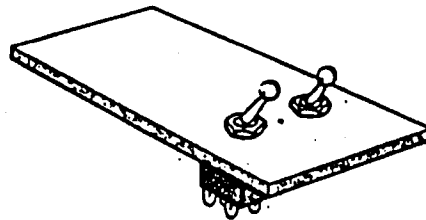

Рис.34

Корпус ліхтаря — невелика коробка, всередині якої розміщено батарею живлення — два елементи 373 («Сатурн»). Бічні стінки коробки випилюють з фанери завтовшки 6—7 мм, а задню і передню — з дошки завтовшки 20 мм.

У передній стінці виріжте два отвори і закріпіть у них патрони із скельцями від зіпсованих кишенькових ліхтариків. До патронів підпаяйте проводи в ізоляції. Такі самі проводи припаяйте до пружинних пластин, прикріплених до передньої стінки всередині коробки. З цими пластинами з'єднуюватимуться центральні виводи закручених у патрони лампочок. До речі, лампочки мають бути розраховані на напругу 2,5 В і якомога більшу силу струму — від потужності лампочок залежить яскравість світла ліхтаря.

Дно корпусу виріжте з фанери такої самої товщини, як і бічні стінки. Для верхньої кришки використайте гетинакс, оргскло або фанеру завтовшки 4—5 мм. На кришці розмістіть два електричних вимикачі. Контакти вимикачів з'єднайте з елементами батареї і лампами за схемою, наведеною на рис. 34. З'єднувальні проводи мають бути багатожильними, в ізоляції. Оскільки, міняючи елементи, кришку доведеться знімати, прикріпіть її до передньої і задньої стінок шурупами.

Між бічними стінками вклейте ручку діаметром 18—20 мм.

Якщо яскравість світла треба буде збільшити, встановіть всередині коробки три елементи 373 (для цього, звичайно, доведеться збільшити розміри коробки). Елементи з'єднайте, як і в першому варіанті, по-слідовно.

ЕЛЕКТРОГІТАРА

Чи знаєте ви, що добре знайомому вам інструменту — гітарі — понад тисячу років? Щоправда, свого часу вона мала тільки 4—5 струн... Але музиканти постійно вдосконалювали її конструкцію, і от нарешті з'явилась іспанська шестиструнна, а згодом і наша семиструнна гітара.

Творці гітари намагалися примусити її співати гучніше. Робили подвійне дно, додатковий розтруб, збільшували корпус — марно. І тільки у наш час всюдишуща електроніка подарувала нашому старому другу нове життя. Нескладний звукознімач, встановлений на корпусі гітари, дає можливість перетворити коливання струн на електричний струм, який подається затим на підсилювач звукової частоти. Звучання інструмента, підсилене у десятки разів, ми чуємо тепер з невеликого гучномовця, встановленого поруч з музикантом. Тепер можна взагалі обійтися без резонуючої коробки, закріпити струни із звукознімачем на елегантній підставці, надавши їй форми гітари.

А як електрифікувати звичайну гітару? Який вибрати звукознімач? Де краще розмістити його? Відповідь на ці запитання ви знайдете у пропонованому нами описі. Для нашої електрогітари не потрібні додаткові пристрої: вона працює з власним транзисторним підсилювачем, який нескладно зібрати самому. Крім того, ви дізнаєтеся про будову двох саморобних звукознімачів і зможете вибрати більш доступний варіант.

Основна деталь першого звукознімача (рис. 35) — п'єзоелемент, який застосовується у багатьох сучасних

електропрогравачах і радіолах. До тонкої підставки (наприклад, з гети-наксу або картону) приклейте два невеличких стоячки, один з гуми, а другий із щільного матеріалу. Висота стоячків 3—5 мм. Обережно приклейте до стоячків п'єзоелемент, а виводи його припаяйте до контактів на підставці. Тепер накрийте конструкцію кришкою, приклейте її до підставки — і звукознімач готовий.

З'єднавши екранованим проводом виводи звукознімача із входом підсилювача, прикладіть звукознімач до деки гітари. Граючи на гітарі і пересуваючи звукознімач, знайдіть для нього таке положення, при якому звучання буде найголоснішим. У цьому місці приклейте (або прикріпіть іншим способом) звукознімач до гітари.

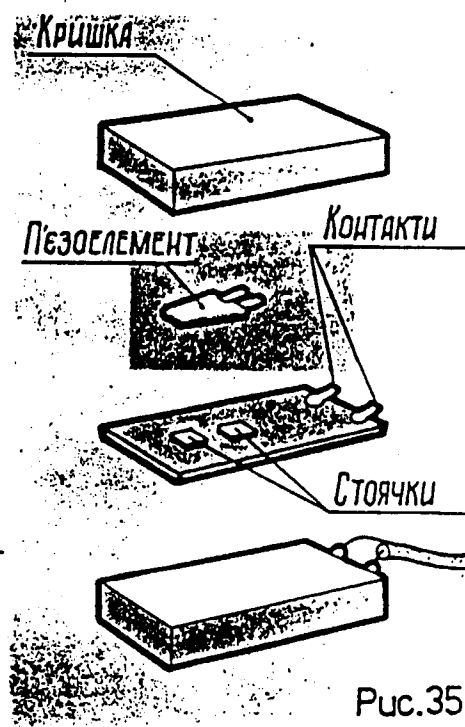

Рис.35

Для іншої конструкції (рис. 36) треба мати плоский магніт завдовжки 75—90 мм. Відповідно до розмірів магніту зробіть паперовий каркас і намотайте на нього 2000—3000 витків проводу марки ПЕЛ або ПЕВ діаметром 0,08—0,1 мм. Потім надіньте обмотку на магніт, а магніт приклейте до сталевго кутика. Площина вертикальної частини кутика має дорівнювати площині бічної частини магніту.

Цей звукознімач добре працює тільки при певному положенні полюсів магніту: верхня площина — південний, а нижня — північний. А як бути, коли у вашого магніту полюси розміщені по боках? Доведеться змінити полярність магніту. Робиться це так. Магніт розігрівують вище 60 °С і через деякий час охолоджу-

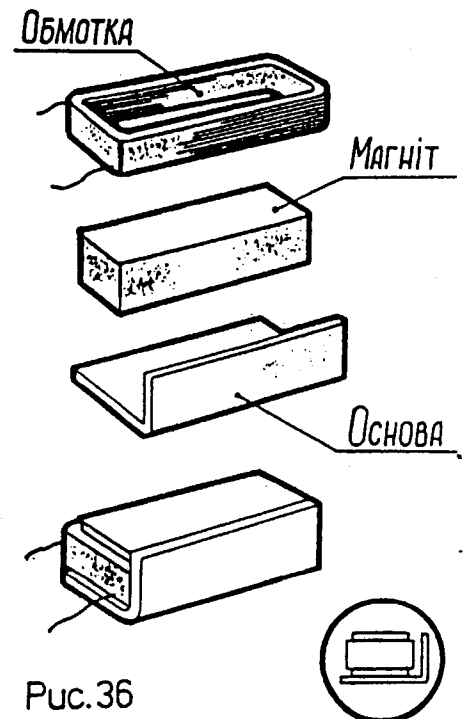

Рис.36

ють до кімнатної температури. Намотують на нього 10—15 витків мідного ізолюваного проводу діаметром 1 мм (витки розміщують, як в обмотці звукознімача). Кінці проводу під'єднують до потужного джерела постійного струму напругою 6—12 В (наприклад, до автомобільного акумулятора). Заготовка швидко намагнічується з потрібним розміщенням полюсів.

У крайньому разі можна використати відрізок старого плаского напилка. Його розжарюють до червоного і охолоджують при кімнатній температурі. Потім обливають до потрібного розміру, загартовують і намагнічують описаним вище способом.

Виготовлений звукознімач встановлюють під струнами біля підставки гітари. Відстань між струнами і магнітом має бути 2—3 мм.

До виводів звукознімача припаяйте екранований провід довжиною 2—3 мм, а облуження проводу з'єднайте із струнами — це знизить фон змінного струму в гучномовці.

Тепер про підсилювач. Для п'єзоелектричного звукознімача підійде навіть підсилювач від малопотужного транзисторного приймача, наприклад «Спідолі». Вихідний сигнал електромагнітного звукознімача значно нижчий, ніж п'єзоелектричного, тому підсилювач має бути дуже чутливим і давати достатню гучність при входному сигналі 20—30 мілівольт. Якщо у вас немає готового підсилювача такого типу, використайте схему (рис. 37) на шести транзисторах. Чутливість підсилювача достатня для роботи з будь-яким звукознімачем, а вихідна потужність становить 1 Вт.

Сигнал від звукознімача (його приєднують до затискачів XT1 і XT2)

надходить на змінний резистор R1, який регулює гучність. З повзунка резистора сигнал подається через оксидний конденсатор C2 на базу транзистора VT1 першого каскаду підсилення. Зміщення на базі задається резистором R2. З навантаження каскаду (резистор R3) сигнал подається далі через конденсатор C4 на базу транзистора наступного каскаду підсилення VT2. Потім іде вихідний безтрансформаторний каскад підсилення потужності, зібраний за двотактною схемою на транзисторах VT3 — VT6.

Для нормальної роботи вихідного каскаду треба, щоб напруга джерела живлення розподілялась порівну між верхньою і нижньою парами вихідних транзисторів, тобто напруга в точці з'єднання емітера транзистора VT4 колектора VT6 має бути 4,5 В, незважаючи на зміни параметрів транзисторів і температури навколишнього середовища. Тому у підсилювачі введено зворотний зв'язок за постійним струмом — між зазначеною точкою і базою транзистора VT2 стоїть ланцюжок R10, C6, R9, R6, який визначає напругу зміщення на базі транзистора VT2 і задає потрібну напругу в середній точці вихідного каскаду.

Транзистори структури p-n-p типу МП 42 або інші низькочастотні з коефіцієнтом передачі не менше 30. Транзистор VT5 — МП38А або інший транзистор структури p-p-n з коефіцієнтом передачі не менше 30. Щоб полегшити налагодження підсилювача, підберіть усі транзистори вихідного каскаду з однаковим або по можливості близьким коефіцієнтом передачі.

Сталі резистори можуть мати потужність від 0,125 до 0,5 Вт, змін-

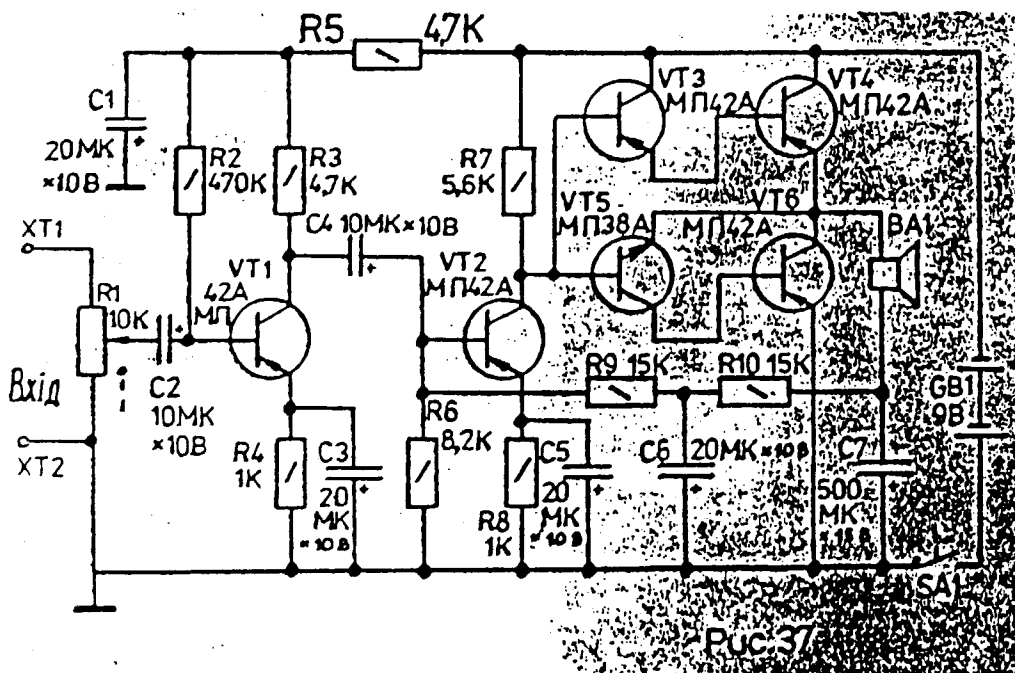

Рис. 37

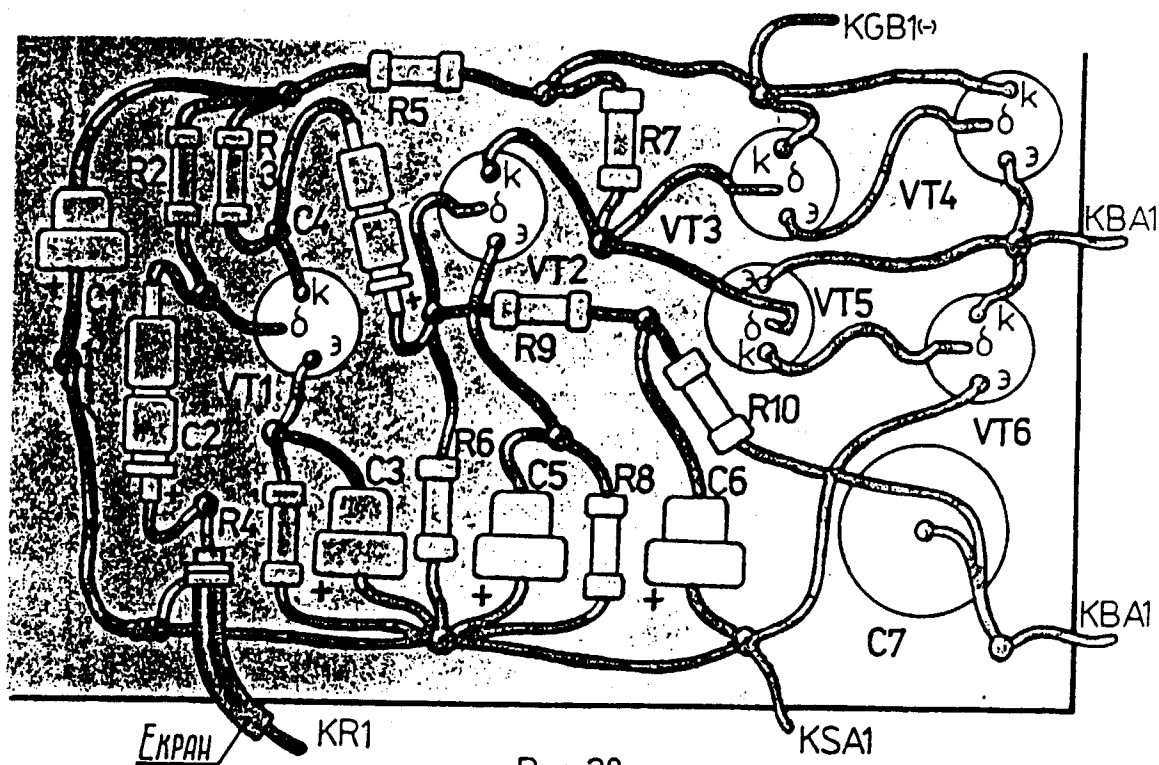

Рис. 38

ний резистор типу ТКД або інший, але суміщений з вимикачем живлення SA1. У крайньому разі поставте звичайний змінний резистор зазначеного на схемі опору і придбайте додатково тумблер для від'єднання живлення.

Оксидні конденсатори — типу ЕТО, ЕМ, К50 — на напругу не нижче 10 В. Динамічна головка 1ГД-18 або інша потужністю 1—2 Вт і опором звукової котушки 5—10 Ом. Живиться підсилювач від двох послідовно з'єднаних батарей 3336 загальною напругою 9 В. Підійде й інше джерело живлення з такою самою напругою, наприклад, випрямляч для електромережі (проте він повинен мати малі пульсації випрямленої напруги, інакше у головці прослуховуватиметься фон змінного струму).

Усі деталі підсилювача, крім змінного резистора з вимикачем і бата-

реею живлення, змонтовані на платі (рис. 38) з ізоляційного матеріалу (гетинакс, текстоліт) розмірами 60 × 100 мм і завтовшки 2 мм. У точках з'єднання деталей на платі встановіть контактні пелюстки або дрітні шпильки. Плату після перевірки і настройки підсилювача закріпіть на стоячках у корпусі гучномовця (рис. 39). Можете скористатися готовим корпусом або виготовити його самостійно з відповідного матеріалу. На бічній стінці корпусу розмістіть затискачі для під'єднання звукознімача, а спереду — регулятор гучності. Іноді регулятор гучності розміщують на задній стінці — це дає змогу регулювати звучання під час гри. Закріпивши всі деталі, приєднайте задню стінку корпусу.

Перш ніж закрити корпус, перевірте і в разі потреби підберіть режим роботи транзисторів. Спочатку ввімк-

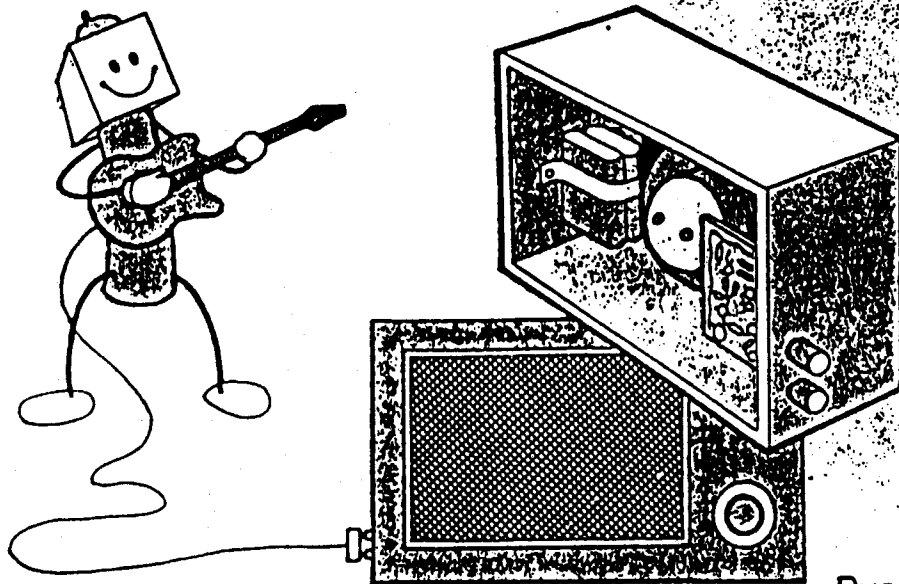

Рис.39

ніть міліамперметр у коло колектора транзистора VT1 і заміряйте силу струму. Вона має триматися у зазначених на схемі межах (0,5—0,7 мА). Якщо це не так, підберіть силу струму, змінюючи опір резистора R2.

Потім між середньою точкою вихідного каскаду (колектор транзистора VT6) і загальним проводом (плюс джерела живлення) вмикають вольтметр на 5—10 В і вимірюють напругу. Вона має бути в межах 4,2—4,8 В, тобто приблизно дорів-

нювати половині напруги живлення. Точніше цю напругу можна встановити, підбираючи опір резистора R7.

Заключний етап — перевірка струму живлення. Ввімкніть міліамперметр у розрив мінусового проводу — сила струму має дорівнювати 2—3 мА. Якщо струм більший, підберіть ще точніше опір резистора R7.

Отепер під'єднайте до підсилювача датчик гітари.

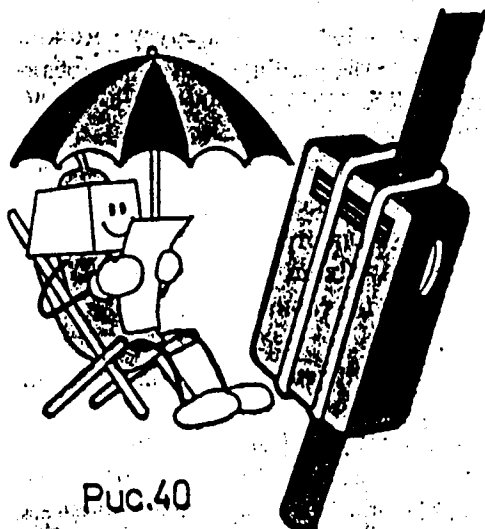

Рис.40

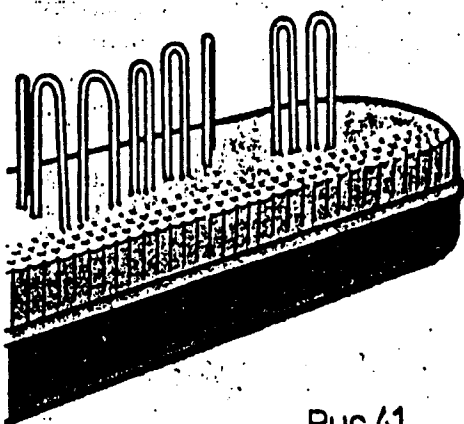

Рис.41

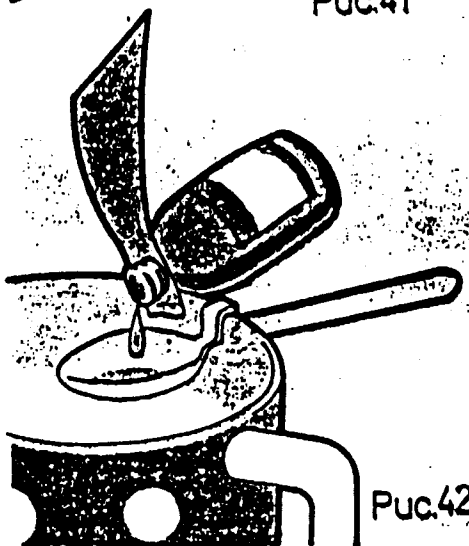

Рис.42

* * *

Якщо ви берете на пляж транзисторний радіоприймач, не забудьте прихопити з собою аптекарське гумове кільце. Ним легко прикріпити приймач до стояка зонти, тенту, намету або до палки, застромленої у пісок (рис. 40).

* * *

Щоб не губити дрібні предмети: закладки, булавки тощо — користуйтеся як підставкою для них чистою одежною щіткою (рис. 41). Дерев'яну ручку щітки можна прикрасити — покрити кольоровим лаком, розмалювати.

* * *

Вам треба точно дозувати рідкі ліки, а піпетки немає. Візьміть стару ложку, просвердліть у ній невеличкий отвір, а ручку вигніть, як показано на рис. 42. Таку ложку можна повісити на край склянки або кувала, наливати в неї ліки і відлічувати потрібну кількість крапель.

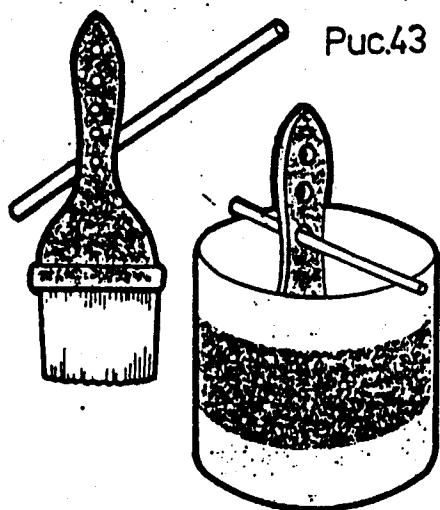

Рис.43

* * *

Виконуючи малярні роботи, не забувайте про щітку. Завжди опускайте її у фарбу. Для цього візьміть дротинку, а у ручці щітки просвердліть кілька отворів (рис. 44). Час від часу переставляйте дротинку у вищий отвір.

Рис.44

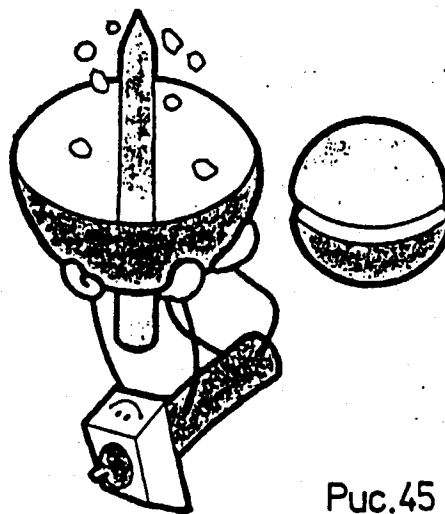

Рис.45

* * *

Щоб штукатурка і уламки бетону не сипалися в очі і на підлогу, коли ви робите отвір у стелі, скористайтесь старим гумовим м'ячем (рис. 45). Розріжте м'яч навпіл, зробіть в одній половинці отвір і надіньте гумову чашку на пробивач або шлямбур.

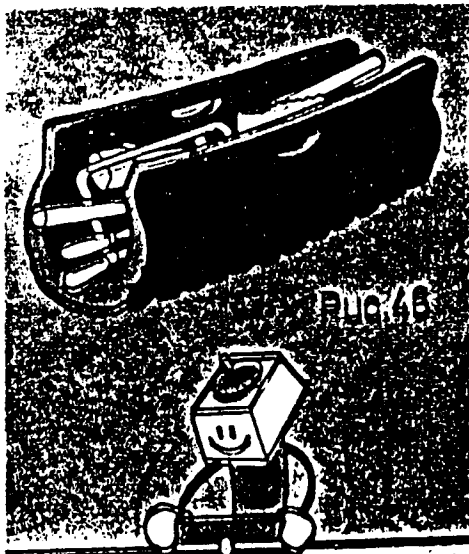

Рис. 46

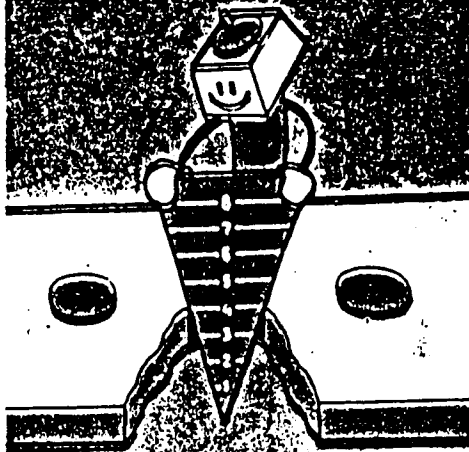

Рис. 47

Рис. 48

Зручну переноску для інструменту можна виготовити з шматка старої покритки (рис. 46). Різати її не так легко — доведеться скористатися ножівкою для металу. У бічних стінках покритки зробить отвори для ручки. Краї отворів зарівняєте терпугом або гострим ножем. Можна зробити кілька таких переносок і зберігати в них різний інструмент.

* * *

Підбираючи кріпильні деталі для різних конструкцій, треба обов'язково визначати розмір отворів. Щоб обійтися без спеціального вимірювального інструменту, виточіть конусний металевий наконечник (рис. 47). Вставляючи наконечник у різні отвори з відомим діаметром, нанесіть на бічну поверхню наконечника риски і проставте відповідні цифри. Тепер досить вставити наконечник у будь-який отвір, і ви за рисками визначите його діаметр.

* * *

З товстого металевого листа і двох дерев'яних планок можна виготовити підставку для інструменту (рис. 48). Виріжте смужку заданої ширини і просвердліть у ній кріпильні отвори та отвори під ручки різних інструментів (молотків, терпугів, паяльника). Смужку зігніть і прикріпіть до стіни сараю або біля вашого робочого місця. Не забудьте під підставкою прибити дві планки — упори для інструментів.

Спинка металевого ліжка — зручний «гараж» для велосипедів (рис. 49). Однієї спинки досить, щоб припаркувати 4—5 велосипедів (їх розміщують з обох боків).

Під ніжки ліжка викопайте невеликі ямки і залийте їх цементом. Одразу вставте в ямки спинку і дайте цементу затужавіти.

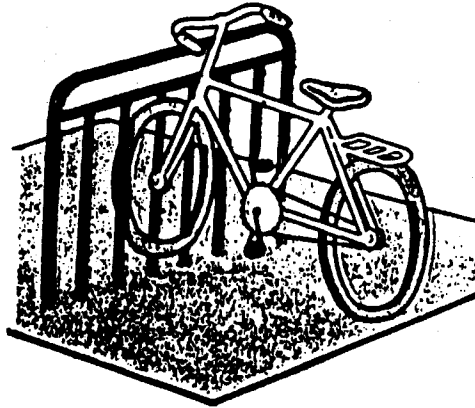

Рис.49

Рисунок або креслення у разі потреби можна швидко відтворити на папері за допомогою скла (рис. 50). Зліва покладіть книжку або журнал з рисунком, справа — аркуш паперу, а між ними поставте на ребро скло. Притримуючи скло лівою рукою і дивлячись крізь нього збоку на папір, ви побачите чітке зображення рисунка (це його відображення). Залишається обвести зображення олівцем.

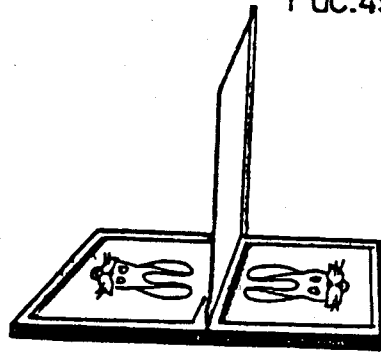

Рис.50

Якщо у вас збереглися старі дерев'яні вішалки для одягу, використайте їх для такої саморобки (рис. 51). Зніміть з вішалок металеві гачки і з'єднайте кожен пару вішалок гвинтами. Потім візьміть відрізок картону розміром 450×600 мм і обшийте його яскравою тканиною. Прикріпіть картон з тканиною до внутрішніх поверхонь вішалок — вийде підставка для газет і журналів.

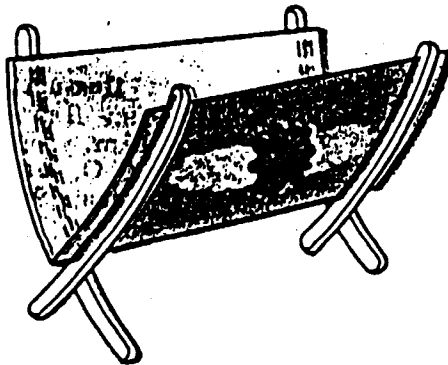
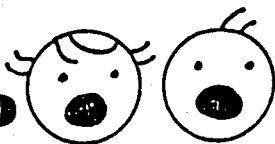

Рис.51

Діти Співають

З'ЯВИЛАСЬ, БРАТТЯ, ДОБРА НОВИНА!

(на мелодію "Возаєселімся всі разом пині")

З'явилась, браття, добра новина,
Що Божа Мати родила Сина.
Діва Пречиста родила Христа,
Свята Діва Марія. | 2 р.

Діва Марія, лелія гожа,
Вродила Сина, Дитятко Боже,
В стайні вродила, в сіні повила,
Бога, що правду полюбив. | 2 р.

Син Божий Правду і Чесність любить,
За гріх карає і кривду губить,
Бачить недолю і море болю,
- Кару готує на врагів. | 2 р.

Ісусе Христе, світу Владико,
Терпів наш нарід горе велике,
Ти придивився і заступився,
Не дав упасти під хрестом! | 2 р.

Зносив народ наш велике горе,
Спливало з нього сліз-крови море,
Кривда гуляла, бенкетувала,
Неправда мала свій престіл! | 2 р.

Ісусе Христе, Владико раю,
Сьогодні воля є в нашім краю,
Ми вже розцвіли, ми вже зраділи
Твоїм Великим Рождеством. | 2 р.

З Твоїм Великим Рождеством, Христе,
Сповнилось наше бажання чисте,
За кров і труди ми вільні люди,
Вільна Україна дорога. | 2 р.

ПО ВСЬОМУ СВІТУ РАДІСТЬ ВЕЛИКА (на мелодію "Во Вифлеємі нині новина")

По всьому світу радість велика,
Бо днес вродився Світу Владика,
По всьому світу й на Україні
Всі днес радіють Божій Дитині.

У Вифлеємі стайня убога
Витала в себе Господа Бога,
Гусе Христе, хай будем гідні
Тебе просити в пороги рідні!

Тебе ми молим та серцем просим,
Побудь між нами, будь нашим Гостем,
Спрямуй д нам Свої святі дороги
І загости раз в наші пороги.

Глянь, Боже Христе, як ми воскресли,
Як впали пута, що ми їх несли,
Зішли нам поміч в нашій потребі,
Будь вічно з нами тут і на небі.

ПРИЙДІТЕ ВКЛОНІМНЯ

Прийдіте вклонімся Господеві Богу,
Ісусу Христу нашому,
Що воплотився і народився:
Прийдіте поклонімся,
Прийдіте поклонімся,
Прийдіте поклонімся Господу.

У Вифлеємі, у біднім вертепі,
Спомин Владика, Цар світу,
В яслах сповитий, сном прикритий:
Прийдіте поклонімся...

Ангельські хори лісно заспівали:
"Слава всім вишнім Богам,
Мир для народу, доброї волі!"
Прийдіте поклонімся...

Відновім нині у Божій Дитині
Всю нашу вірність і любов:
Він наш Спаситель і Відкупитель:
Прийдіте поклонімся.

ВОЗВЕСЕЛІМЯ ВСІ РАЗОМ НИНІ

Воз-ве-се-лім-ся всі разом нині:
Хри-стос ро-див-ся в бідній яс-кн-ні!

Пос-лід-нім ві-ком став чо-ло-ві-ком,

Всі у ті-шай-тєсь на зем-лі

ВОЗВЕСЕЛІМЯ ВСІ РАЗОМ НИНІ

Возвеселімся всі разом нині:
Хри-стос родився в бідній яс-кн-ні!
Посліднім віком став чоловіком,
Всі утішайтесь на землі.

Всі утішайтесь на землі нині,
Хвалу віддайте Божій Дитині,
В щм Божім дому Христу малому,
Котрий увесь світ відкупив.

Котрий ізбавив весь світ від ала
через Нього всім нам вірада.
За тєс Йому, Богу святому,
Пісні співаймо всі разом.

Пісні співаймо звучно та мило,
торжествуємо всі разом щиро.
"Слава во вишніх, а мир для нижніх"
Весело світу голосім.

Проголосімо Господа явно,
Що вжс про Його пророки давно
Пророкували, проповідали,
Що ся народить Цар віків.

Що ся народить Цар віків слави,
Зітре на землі зміни глави,
А перські цари принесли дари,
Відали Богам поклін.

Поклін відали покірно нині.
Христові в яслах, малій Дитині:
Кадило й злото, і миро на то
Подарували днесь Йому.

Пастирі бідні зі страхом бігли,
Там де осел, від Дитину грлі;
Ангели з нєба, як цього треба
Пісні співають радісно.

Пісні співають Богу святому,
У яслах нині положеному,
Ми співаймо і вихваляймо,
Його на вікі славімо.

Новацький Танок

ДИБИ-ДИБИ

Слова і мелодія
з «Весняночки»

Allegro — Жваво

Ди-би-ди-би, ди-би-ди-би, пішла баба по гриби.

а дід по о-пень-ки в не-лі-лю га-лень-ко.

1) Виучка пісні; б) діти стають кругом; в) призначення дійових осіб; г) переведення гри.

Коли діти вивчили пісню і стали в коло, тоді провідниця, або старша дитина: 1. Підходить до кожної дитини і, доторкуючись пальчиком до правого плеча, приказує: «Баба, Дід — Баба, Дід» і т. д., аж до того місця, з якого почала лічити.

2. Призначивши всіх дітей, перевіряє їх, приказуючи: хто Дід — піднесіть руку, хто Баба — станьте на колінця.

3. Дід та Баба, беручись за руки, стають парами й колом уліво чи вправо ходять, співаючи вивчену пісню: «Дибидибидиби, дибидибидиби, пішла баба по гриби» і т. д.

4. Дід і Баба, ставайте в пари, підемо в лісі збирати гриби!

5. Ми вже в лісі. Збираймо ж гриби! Діти або стоять на одному місці, або ходять, нахиляються аж до землі й удають, що збирають гриби. Правою рукою збирають і, випростовуючись, перекладають їх у ліву руку, наче в яку-небудь посудину.

Увага: Спочатку ця гра буде хаотична. Не всі разом будуть нахилятися. Дехто пристане, дехто задивиться на збирачів, дехто стане й буде дивитися, як його товариші по кімнаті ходять, то нахиляючись, то випростовуючись. Почується веселий сміх. Хай керівник (провідниця) не турбується, що збирання грибів виведе декого з кола; що не всі будуть ходити ритмічно та ритмічно нахилятися й випростовуватися, що почується веселий сміх дитячий. Чим більше хаосу й безладдя, тим буде гра веселіша, аби діти охоче бавилися.

Однак не можна дозволити, щоб це безладдя тривало довго; через деяку хвилину на умовний знак (припинити спів чи подзвонити дзвіночком) діти перестають збирати гриби, стають знову в коло парами або відшуковують своїх: Дід — Бабу, а Баба Діда — й починають знову гру.

Коли повторимо гру вдруге, втретє, буде того безладдя менше.

Мета цієї гри: гімнастична вправа — похилення до землі та згинання ніг у колінах під пісню.

Через деякий час можна внести в цю гру деякі відміни:

а) Дід сідає на землю, а Бабуня ходить круг його й похилється до землі, буцім збирає гриби.

б) Бабуня сідає на землю, а Дід ходить круг неї.

в) Діди сідають на землю, а Бабусі ходять колом одна за одною, поки не вернуться до своїх Дідів.

г) Бабусі сідають на землю, а Діди ходять колом один за одним, аж поки не вернуться до своїх Бабунь.

д) Бабусі ходять в один бік, збираючи гриби, а Діди в другий бік, аж поки не вернуться на свої попередні місця.

е) Діди і Бабусі розходяться по всій кімнаті, куди хто хоче; на умовний знак збігаються на свої місця.

ПАЯЦИКИ

Учасники: Непаристе число грачів.
Місце: Домівка.

Учасників саджаємо на кріслах у двох рядах, навпроти себе. Між рядами вузький перехід, яким ходить водій. На знак, усі грачі починають то вставати, то сідати. Завдання водія: злапати (діткненням руки) когось, коли він стоїть. Тоді той сідає й більше не встає. Гра продовжується, аж залишиться останній.

ІМПЕРАТОР

Учасники: Довільне число.
Місце: Домівка або майдан.

Площу гри ділимо поперечними лініями на три частини з тим, що середня частина є найвужча й у ній перебуває імператор і імператорша. Діти стають на кінці площі і, на знак, перебігають на противний кінець. Імператор і імператорша ловлять їх на своїй території. Кого зловлять - той виходить із гри. Потім перебігають назад і т.д. Хто залишиться останнім - виграє.

КОРОБКИ

Учасники: Довільне число.
Місце: Домівка.
Виряд: Паперові тарілки, коробки від сірників.

На долівці зазначаємо лінію. 1 1/2 м. перед лінією уставляємо тарілки. Кожний грач клякає за лінію й має кинути коробку від сірників так, щоб вона впала на тарілку. Хто потрапить найбільше разів продовж визначеного часу (на пр.: 3 хв.) - виграє.

КОСАР

Учасники: Довільне число.
Місце: Домівка або майдан.
Виряд: М'ячик.

Діти стають кругом. Посередині косар. Він має малий м'ячик і ціляє ним у кого небудь. Грачі в крузі можуть підскакувати, рухатися і т.п., щоб м'ячик їх не поцілів. Хто поцілений - виходить із гри і стає на бік. Хто залишиться останнім - виграє. Не можна дуже сильно кидати м'ячиком ані ціляти вище колін.

ЗБИРАЧІ МУШЕЛЬ

Учасники: Довільне, але паристе, число.

Місце: Майдан.

Виряд: Багато дрібних предметів.

Площу ділимо лінією на дві частини, а гравців ділимо на дві рівні команди. Одна - це хвилі, а друга - збирачі мушель. На лінії кладемо різні дрібні предмети ("мушли"). Збирачі мають їх узяти (не більше, як по одному!) і занести до "хати" (наперед визначене місце). Хвилі їх ловлять. Кого зловлять, поки добіжить до хати, той випадає з гри. Останній, що залишиться - виграє. Ловити можна тільки тоді, коли збирач має мушлю в руці.

СТАТУІ

Учасники: Довільне число.

Місце: Майдан або домівка.

Визначаємо сторожа, а решту гравців ділимо на дві команди: статуї й птахи. Статуї стоять нерухомо. На знак, сторож ловить птахів, які можуть урятуватися так, що подадуть руку якійсь статуї. Кого сторож зловить - той випадає з гри. Хто залишиться останнім - стає сторожем. Тоді статуї й птахи міняються ролями.

ГУДЗИКИ

Учасники: Дві рівні команди.

Місце: Домівка.

Виряд: Для кожної команди - кусок полотна, голка, й нитки. Для кожного грача - гудзик.

Гра для старшого новацтва. Кожний учасник одержує гудзик. На кожному кінці стола ставимо кусок полотна, голку й нитки. На знак, перший з кожної команди біжить до стола й пришиває гудзик, а тоді вертається, плеще по руці наступного грача й стає на кінець ряду. Виграє команда, котра перша пришеє всі гудзики.

ТАБУ

Учасники: Довільне число.

Місце: Домівка.

Для старшого новацтва. Домовимося, що якась буква є "табу". Тоді кожний, по черзі, має встати й щось розповісти на одну хвилину, але так, щоб не вживати слів, які починаються буквою "табу". Хто вживе таке слово, або довго зволікає - виходить з гри, або дає фант, який потім мусить "викупити" (щось зробити, заспівати і т.п.)

НАПЕРСТОК

Учасники: Довільне число.

Місце: Домівка.

Виряд: Наперсток.

Діти виходять із кімнати, а виховник ховає десь у кімнаті наперсток. Тоді всі вертаються й шукають. Хто перший знайде - буде ховати наступний раз.

СКАРБИ

Учасники: Довільне, але паристе, число грачів.

Місце: Домівка.

Виряд: Багато дрібних предметів.

Дві рівні команди стають по противних кінцях кімнати. Посередині на купі складено багато дрібних предметів. На даний знак, діти підбігають до скарбів і беруть по одному та відносять на свій кінець кімнати. Хто покладе скарб у скарбницю своєї команди, може тоді повернутися по другий і т.д. Коли розібрано всі скарби, виграє команда, котра має більше скарбів.

КВАДРАТИ

Учасники: Непаристе число.

Місце: Домівка.

Виряд: Крейда.

Визначаємо "вчителя", а решту грачів ділимо на чотири групи й ставимо по одній у кожному розі кімнати. Довкола кожної групи рисуємо на долівці крейдою квадрат. Діти перебігають з одного квадрату в інший, а вчитель має їх ловити під час бігу. Зловлений випадає з гри.

ХАТКА З КАРТ

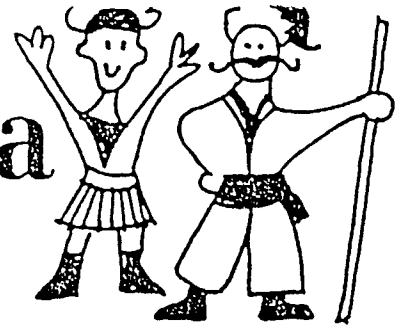
Учасники: Паристе число.

Місце: Домівка.

Виряд: Талія карт.

Учасників ділимо на дві рівні команди. Кожна команда дістає половину талії карт до гри (по рівному числі карт). На знак, мають збудувати хатку з карт. Котра команда перша збудує хатку так, що вона встоялася п'ять секунд без підпори - виграє.

Самодіяльна Гра

ПРО ВІДНОГО ПАРУБКА І МАРКА БАГАТОГО

УКРАЇНЬКА
НАРОДНА КАЗКА

По великому шляху, що ним їздили чумаки у Крим по сіль, їхав багатий купець Марко, а за ним тягнувся караван з дорогим крамом.

Купець той був такий багатий, що його знали і за горами, і за морями, і в нашій стороні. Якось переїздив він через невелике село, і трапилася з ним тут така okazія. Тільки вступив він у коловорот, як назустріч йому вибіг чоловік і почав благиати піти до нього за кума. Марко спочатку страшенно розгнівався на мужика за таке зухвальство, а далі ї згодився, подумавши: «Може, це якийсь щасливий знак».

Покумував, погуляв купець, залишив подарунків хрещеникові та ї поїхав. Іде багатий Марко, люльки покурює та на караван поглядає, що в'ється за ним на цілу версту.

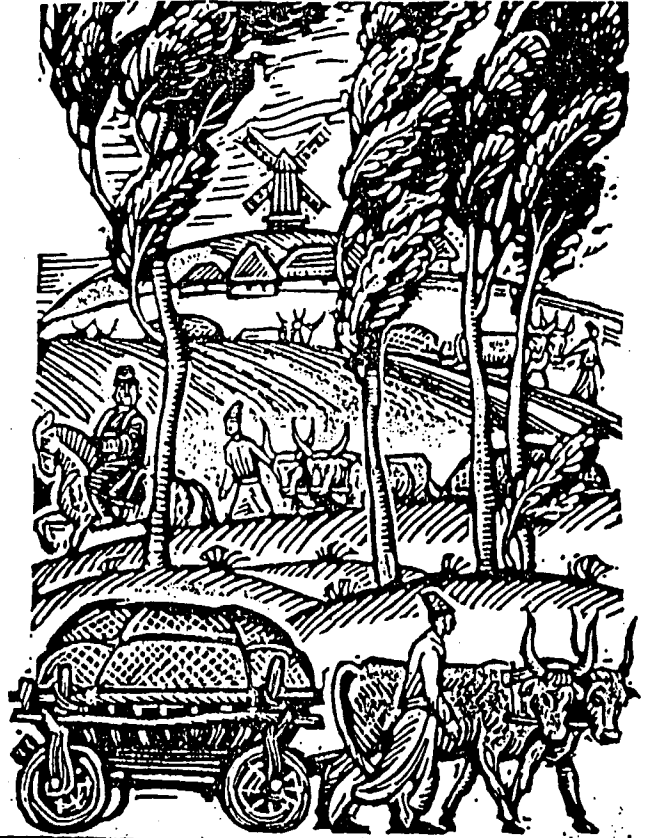
Як почало смеркати, в'їхав він у свій город, зустріли його горожани з хлібом-сіллю і провели аж до його палацу. Марко наказав погоничам розвантажити караван, а сам, повечерявши добре, заснув. Спить Марко, і сниться йому сон, що прийшов до нього його хрещеник і каже:

— Слухай, Марку, все твоє багатство колись моїм буде.

Розгнівався Марко та як закричить, а потім злякався, лежить і не ворухиться. Коли бачить — опускається над ним величезний птах, та такий великий, що ї сонце від Марка заступив, і стало темно, як в осінню ніч, лише кігті вилискують, мов сталльні гаки.

Зачепив птах кігтями Марка за шовковий пояс і поніс над землею. Чує Марко, що тіло його вже не тіло, а дерев'яна колода. Летів, летів птах із ним над землею, а от вже ї море під ними.

Надлетів птах над море і розціпив кігті.

Похолов Марко, і серце йому мало не вискочить: так б'ється, як у впійманого зайця.

Летить він донизу швидко-швидко, ось уже ї вода. «Пропав!» — думає. Коли ні: впав — і не забився, і не в воді...

Прокинувся купець Марко та так уже до самого ранку і не заснув. Усе йому хрещеник не їде з голови: зажурився купець, що втратить багатство. Вдень ще сяк-так забувався. Та не знав відтоді Марко ні одної спокійної ночі. Тільки ляже спати, як уже ї стоїть над ним його хрещеник — великий, сильний, у полотняній сорочці, і з усмішкою промовляє:

— Все твоє багатство буде моїм.

Марко люто кидався на нього, але хтось ніби прив'язував його до землі, і він не міг поворухнути ні рукою, ні ногою і навіть крикнути не міг.

Довго так мучився Марко, а далі ї вирішив позбутися свого хрещеника.

Ідучи одного разу через те село, зайшов він до свого кума і бачить, що з його хрещеника буде точно такий козарлюга, як той, що йому сниться щоночі. І навіть посміхатися вже починає, от тільки що сказати не може: «Все твоє багатство буде моїм». Але от-от скаже. Злякався Марко малого і каже до кума.

— Продай, куме, мені свого сина, мого

хрещеника. В тебе дітей і так доволі, а з цього я вигодую козака.

— Е, ні, — каже батько, — нехай їх у мене багато, але то тільки й мого. Як сядуть їсти, то серце болить, а як стануть робить, то душа радується!

Але Марко на всі лади почав умовляти та благати кума, щоб продав йому хлопця. Нарешті за великі гроші забрав він хрещеника.

Виїхав купець Марко з караваном за село і наказав слугам обсмолити добру бочку. Приготували слуги бочку, поклав туди Марко хрещеника. Заднив бочку міцним дном, і коли проходив караван над річкою, то вкинув Марко її у воду, а сам поїхав далі.

Пливла бочка за водою та й припливла до якогось монастиря. Монашки прали якраз білизну, побачили бочку і притягли до берега. мовляв, на огірки буде. Принесли в монастир, відкрили, аж там хлопчик. Ну що робити, не кидати ж знов на воду? І лишили монашки його в монастирі.

Ріс хлопець, ріс і красивим парубком став. А як виріс, дали вони йому на дорогу хліба і випроводили за ворота. Пішов він по наймах від пана до пана, аж поки потрапив до купця — багатого Марка. Побачив Марко, що хлопець здоровий, красивий і робітник непоганий, і згодивсь узяти його за старшого погонича.

От одного разу закликав він хрещеника до себе й питає:

— Хто ти такий, звідки родом?

— А хто його зна, хто я. Роду я не маю, бо мене монашки з води витягли, в бочці плавав, — сказав це і посміхнувся.

Як глянув Марко на ту посмішку, то пополотнів, і наче в пропасницю його кинуло. Пізнав одразу свого хрещеника і чекає, що цей от-от скаже: «Все твоє та буде моїм». Але хлопець стоїть і тільки посміхається.

— Ну добре, — промовив Марко. — Хочу я з тебе зробити головного свого помічника, але ти маєш виконати одне моє доручення: за морем синім лежить невідомий мені край, де можна доброго краму дешево дістати, поїдь туди і розвідай його.

До того краю ніхто не міг ніколи дістатись, бо треба було їхати через великі пороги, де перевозив заклятий поромщик і завжди перекидав людей на середині річки. А морем ніхто не міг проїхати, бо лежала в морі велика кит-риба, що перевертала всі кораблі, які йшли в невідомий край.

Зібрався хлопець у далеку путь, а Марко повеселів, бо не одного туди послав і ні один не вернувся.

Іде хлопець та йде і приходять до річки широкої та бурхливої, що аж страшно глянути, не то перепливати її. Гукнув хлопець поромщика, та так гукнув, що той аж затремтів від того крику і пором його погойднувся.

Прийшов поромщик і питає:

— Звідки і куди мандруєш, лобуряко?

— Від купця Марка, за синє море, — відповідає парубок.

Стрибнув він на пором і пливе, та очей з діда не спускає. І тільки виїхали вони на середину, де найбільше річка вирувала, дід махнув веслом — і пором розійшовся на дві половини: та половина, що з дідом була, — вже за камінням, а та, що з парубком, — попала в самий вир. Бачить парубок, прийшла його смерть і вже от-от налетить він на камінь, але ніби хтось одвертає від нього погибель. Приглядається парубок до порома, аж воно по боках чотири морські красуні ведуть пором, на парубка поглядають, ще й пісню співають. Вивезли його на тиху воду і до берега причалили. Стрибнув він на берег і пішов до моря.

Цілий тиждень блукав він у степу і вже от-от пропаде без води, аж бачить — далеко засиніло море. Зібрав останні сили і побіг. Біжить, спотикається, а назустріч йому дідок синий, аж білий; спинив хлопця та й питає:

— Куди це ти, парубче, так поспішаєш?
 — Та за сине море, — каже хлопець.
 — А хто тебе послав сюди, синку? — питає дід.

— Та купець, багатий Марко.

— Послухай, що скажу тобі, парубче. Лихе для тебе задумав Марко, пославши сюди. Померло тут багато таких, як ти. Назад звідси ніхто не повертається, і за сине море рідко хто добирався. Але якщо ти хочеш за сине море, то почекай тут, аж поки кит-риба повернеться хвостом, тоді вилазь на неї і ховайся близько голови та й чекай, поки вона допливе до того берега, щоб стрибнути міг на землю. Не забудь ще одного: за морем живе злий цар — друг і приятель Марків, то ти йому не признавайся, звідкіль ти, а признаєшся — пропадеш.

Подякував парубок дідові, зійшов до моря і став чекати, поки припливе кит-риба. Чекав, чекав, а надвечір показала над морем ніби земля з водограєм посередині і тільки почала наближатись до берега, як піднялась на морі страшенна буря. Парубок уздрів великого хвоста, по берегових каменях добрався до нього, а потім по спині побіг до водограю, бо там, як казав дід, була голова кит-риби.

Годин з п'ять біг парубок, аж поки дістався водограю. Сім тижнів плив він на киті до тамтого берега моря, ловив рибу сорочкою і так годувався, а на восьмий побачив землю і стрибнув на берег.

Стрибнув і зразу попав у лапи царських слуг. Привели вони його до царя і ну допитуватися, хто він.

Парубок і каже їм:

— Плавав я по морю з кораблями, плавав океаном, але це якось напала на нас кит-риба і проковтнула усі наші дванадцять кораблів, а я був на палубі, та разом з водою, що струмує з голови кит-риби, потрапив наверх і жив на її спині, аж поки вона досягла берега.

Повірів цар такому оповіданню і відпустив його.

Довго блукав парубок по чужій стороні, розвідав її добре, навчився чужої мови, узнав дещо, а потім повернувся так само назад. Приїхав до Марка і все розказав, що знав про край за синім морем.

Розгнівався Марко, осідлав коня і поїхав до поромщика, щоб покарати його за невірну службу.

Приїжджає, а поромщик ніяк не може до берега причалити і просить Марка взятись за весло і допомогти. Тільки взявся Марко за весло, дід вискочив з порома, а Марко залишився на перевозі. Весло те було таке, що хто візьметься за нього, то вже з рук не випустить, аж поки не надійде йому зміна.

З того часу став Марко перевізником, а парубок роздав усе його багатство бідним, і стали ті бідні жити-поживати та добра наживати.

ЯЗИКАТА ХВЕСЬКА

Нема гірше од того чоловіка, що не вмів язика за зубами вдержати! А найбільше лихо з жінками. Тільки що почує — зараз уже й задзвонила по всьому селу. «Ой кумасю ріднесенька, що я чула! Та тільки глядіть нікому не кажіть, бо це таке, що нікому й знати не можна, я це вам тільки!» І почала! А кума почула, та — другій кумі, а та — третій, а третя — п'ятій, десятій, і ото вже всі про те знають, чого не треба нікому знати.

От були собі чоловік і жінка, Петро і Хвеська. І гарна б жінка була Хвеська, усім гарна, та тільки на язик швидка. Що не каже їй чоловік, усе своїм довгим язиком розплеще. Просто хоч нічого їй не кажи! Уже її чоловік і прохав, і вмовляв, і сердився — ніщо не помагав!

От раз поїхав Петро орати та й виорав грші, скарб. А було це ще за панщини. І думає він: «Як довідається економ, то відніме. А довідається неминуче, бо від Хвеськи не сховасься, вона по всьому селу рознесе. Що його робити?»

Думав, думав, бідолаха, та й надумав: «Треба, — каже, — одучити жінку від такої поганої звички. Та й гроші щоб не пропали!»

Ото взяв він ті гроші, привіз їх додому, заховав, а жінці нічого й не каже. А другого дня Петро — на базар. Купив там трохи не з лантух бубликів та зайця застреленого, а вертаючись з базару, повернув до річки та витяг з ятерів та з верші рибу, а зайця вкинув у вершу.

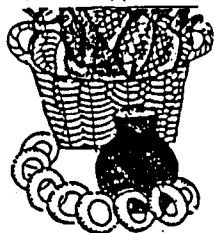
Тоді рибу ту одніс і порозкидав попід кущами, а бублики взяв та й почіпляв на груші, що на краю лісу стояла. Тоді вертається додому. Пообідали з жінкою, от він і каже їй:

— Жінко, а ходімо в ліс, пошукаємо, чи не притхнула там риба, то позбираємо!

А Хвеська каже:

— Що це ти, чоловіче, з глузду з'їхав, чи що? Хіба ж таки буває у лісі риба?

— Авжеж буває, — каже Петро. — Здається, сьогодні ліс притхнувся, то ми й назбираємо риби. Ось ходім лиш!

Хвеська не вірить, а все ж пішла. Приходять у ліс, коли так: то під тим, то під тим кущем лежить риба. Петро тоді й каже:

— А що, Хвесько? Не казав я тобі?

— Оце диво! — говорить вона. — І родилася, і хрестилася, а такого дива не бачила!

— Ну, добре, — каже Петро, — ходім лишень до річки, чи не піймався часом заць в ятір або в вершу!

— Гю на тебе, чоловіче! Чи ти не здурів? — каже Хвеська. — Де ж таки видано, щоб зайці у верші ловились?

— Не видано? Отже, ти й риби в лісі не бачила, а єсть же! Ходім лиш! — каже він.

Пішли... Виходять на узлісся, аж стоїть груша, і на ній бубликів рясно — аж віти гнуться. Хвеська й кричить:

— Чоловіче, чоловіче! Чи бачиш — бублики на груші?

— Та бачу, — каже чоловік, — то що?

— Та як же так: бублики на груші! Хіба ж таки бублики ростуть на груші?

— Звісно, не ростуть, — каже він. — А то, мабуть, бублейна хмара йшла та й зачепила ліс, — оце й zostалися бублики.

— Нум же, чоловіче, струшувати!

Струсили, ідуть до річки. Витяг чоловік ятір — нема нічого, витягає другий — нема; тоді тягне вершу, аж у ній заць.

— Ох, ти ж, моя ненько! — аж скрикнула Хвеська. — Заць у верші! І родилася, і хрестилася, такого не бачила!

— То що, що не бачила? — каже Петро. — Не бачила, то побачиш! Ходім лиш додому, а то вже пізно.

Ото позабирали все та й пішли. Приходять додому, жінка й почала:

— І що то, чоловіче, за день такий! І родилася, і хрестилася, такого нічого не бачила: риба в лісі, заць у верші, бублики на груші!

— Це ще нічого. —

каже Петро, — от що диво, що я сьогодні й гроші знайшов.

— Та ну?!

— Йй-бо, знайшов!

— А де ж вони, чоловіче?

— Та ось! — витягає ті гроші.

— Отепер же, чоловіче, будемо ми багаті!

— Будемо, — каже чоловік, — та не дуже, бо як економ довідається, то зараз відніме.

— От! — каже жінка. — А як же він довідається? Я нікому не скажу!

— Гляди ж, жінко, не кажи, а то буде нам лихо. Та гляди не кажи нікому й про те, що ми в лісі та в річці знаходили, бо люди як довідаються, то догадаються, що я гроші знайшов.

Отак Петро каже, жартуючи, а Хвеська: — Добре, — каже, — нікому в світі не скажу!

Ото вже надвечір чути галас, гомін на селі.

— Чоловіче, що то таке? — Хвеська питається. — Я піду та поживлюсь!

— От не дивись та не слухай поганого, — каже Петро.

А Хвеська:

— Та ну-бо, Петрику, голубчику, рідненький, скажи!

— Та то, — каже чоловік, — наш пан економ та покрав у пана ковбаси, то тепер його по селу водять та ковбасами б'ють, щоб більше не крав!

Це ж чоловік так собі, на сміх вигадує, а Хвеська вже й повірила, вже й кортить їй.

— Ох лишечко! Побіжу я до куми Меланки та розкажу! — та так і схопилася з місця.

— От не ходи краще та сиди дома! — каже чоловік. — Хіба ти не знаєш нашого економа? Він як довідається, що ти про нього

ро каже розказувала, то й тебе й мене з'їсть.

Хвеська послухалась і не пішла. Ото й терпить вона, не каже нічого про ті гроші день чи два, а далі таки не втерпіла — як-таки про своє щастя не розказати? І побігла до куми Меланки. Прибігла, «добридень» сказала, сіла. Сидить; хочеться сказати, та боїться. А далі:

— Горе на світі убогому, хоч би й нам. Хотіла справити собі нові чоботи до свята, так нема за що.

А кума Меланка й собі:

— Що правда, то правда, кумасю, я ж кажу!..

А Хвеська не дає їй і доказати та зараз своє:

— Ну, та, може, бог дасть, скоро не будемо вбогі!..

— Як то так? — питається кума Меланка, а сама вже й вуха нашорошила.

— Ох, кумасю, не знаю, як і казать...

— Та кажіть-бо, кажіть, — умовляє кума Меланка.

— Та не знаю, як і казать, бо це таке, що нікому, нікому не велів чоловік казати!

— Ох, ненько! Та хіба ж я така? Та я все одно що стіна! — каже кума Меланка.

— Ну, кумасю, — каже Хвеська, — це вже я вам тільки, та глядіть же — нікому, нікому!

Та й давай пошепки про ті гроші.

Тільки Хвеська з хати, а кума Меланка за свиту та до куми Пріськи:

— Ох, кумочко, чи ви чули?..

І тут свято трапилось, кума Пріська пішла до куми Марини, а в неї вже є кума Явдоха — то так, що вже й бесіда готова. Погуляли та й про Петрові гроші погомоніли.

А тут саме на той день Петро посварився за щось з Хвеською і добре-таки на неї нагримав. Вона тоді:

— Стривай же ти, такий-сякий! Коли так!..

І побігла, і вже дзвонить по всьому селу, що її чоловік налаєв і трохи не бив, і що він гроші знайшов, і що він ховається з ними, і все...

Ото день чи два проминуло — кличуть Петра в контору, до економа. Той на нього зараз як мокрим рядном:

— Кажи, такий-сякий, ти знайшов гроші?

— Ні, — каже Петро, — не знаходив.

— Як не знаходив? Адже твоя жінка каже!

— А що ж, пане, що моя-жінка каже? Моя жінка не сповна розуму, то вона чого й на світі нема — наплете!

— А так чи не так! — каже економ. — Покликать сюди жінку!

Ото зараз по тую Хвеську. Приводять. Питається економ:

— Знайшов твій чоловік гроші?

— Знайшов, — каже, — паночку, знайшов!

— А що,— питається тоді економ у Петра,— бачиш?

— Та що ж,— каже той,— вона чого не наплете! А ви краще спитайте її, пане, коли це було.

— А коли це було? — питається економ.

— Еге! Коли! Саме тоді, як ліс притхнувся, та ми ходили в ліс по рибу, та під кожним кущем рибу збирали.

— А що далі скажеш? — питає Петро.

— Еге, що! Тепер уже не одбрешешся? Саме тоді й було, як ми рибу в лісі збирали, і бублейна хмара йшла, і в лісі бубликів ми натрусили, і в вершу заць піймався.

— Ото слухайте, пане,— каже Петро,— чи ж вона до діла плете? Нехай вона вам до пуття розкаже, коли і як те було.

— Еге, коли і як! Саме тоді, як увечері вас, милостивий пане, по селу водили...

— А чого мене водили по селу? — питається економ.

— Коли ж... вибачайте, пане... Уже коли питається, то казатиму. Тоді саме, як вас били ковбасами, що ви у пана покрали.

Як крикне ж економ:

— Ах ти, така-сяка! Як ти мені смієш таке казати? Візьміть її та дайте доброго хльосту, щоб казна-чого не базікала!

Тут Петро заступився, почав просити, що його жінка не сповна розуму.

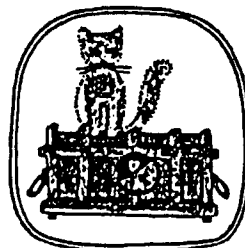
Ото економ подумав, подумав — і справді дурна,— узяв та й пустив.

От ідуть вони вдвох, Хвеська з Петром. Він собі сміється в вуса, а вона й носа похнюпила, розчовпала, що вклепалась. Прийшли додому, вона в плач:

— Так ти,— каже,— мене підвів!

— Хвесько, жінко моя люба! — каже Петро.— Не я тебе підвів, ти сама себе підвела! От не ляпай ніколи по-дурному язиком, то нічого й не буде. А тепер не сердься та давай помиримось.

Ото й помирились. А Хвеська бачить, що лихо багато балакати, та й знишкла.

ПАН І ТЕСЛЯР

Із тесляр з лісу товсту колоду. Навстріч йому пан трьома кіньми їде.

— Гей, хлопе, звертай з дороги!

— Ні, пане, ти зверни. Я з колодою, а ти впорожні — тобі й звертати.

Скипів пан, гукнув до фурмана та слуги:

— Перекиньте воза з дороги та всипте йому гарячих, щоб знав, як з паном сперечатися.

Слуга з фурманом не зважились перчити, воза перекинули у рів, а тесляра побили. Потім сіли і поїхали, тільки курява стовпом стала.

Силкувався, силкувався тесляр, якось витяг воза з рову, а сам думає:

«Гаразд, пане, дарма це тобі не минеться, будеш пам'ятати, як майстрового образити!»

Допхався він додому, скинув колоду, взяв пилку та сокиру і пішов на панську садибу. Йде повз панський двір і кричить:

— Кому теплі сіни поставити, кому лазню збудувати?

А пан любив будуватися. Почув і кличе тесляра:

— Та чи вмієш ти добрі сіни збудувати?

— А чому ж не вмію? Ось недалеко такий ліс росте, що коли з нього сіни збудувати, то і взимку їх топити не треба, завжди буде тепло.

І кличе пана:

— Ходімо зі мною будівельне дерево вибирати.

Пішли в ліс. Ходить тесляр від дерева до дерева та обухом постукує. Вдарить, а потім прикладе вухо, слухає.

— Це нам не годиться. А от те — в самий раз підійде.

Питає пан:

— Як це ти пізнаєш, яке дерево годиться? Навчи й мене.

Підвів його тесляр до товстого дерева.

— Обними ось це дерево і вухо міцніше притисни. Я буду постукувати, а ти слухай, тільки дужче притулись.

— Та в мене руки не можуть обійняти дерево.

— Нічого, давай я тебе прив'язу.

Прив'язав пана до дерева, зрізав березового прута і давай його тим прутом частувати. Б'є та примовляє:

— Я тобі й ще прочухана дам, будеш знати, як бідарів дарма образити.

Бив, бив і залишив пана до дерева прив'язаним. Сам пішов.

Тільки на другий день знайшли пана, відв'язали і привезли додому.

Зліг пан від того прочухана. Хворіє.

А тесляр прикинувся знахарем, переодягся так, що впізнати не можна, і прийшов на панський двір.

— Чи не треба кого полікувати, поправити?

Пан почув і кличе:

— Полікуй мене, чоловіче. Коні понесли, я впав і тепер ні сісти, ні встати не можу.

— Чому ж не полікувати. Накажи натопити лазню, та щоб ніхто до нас заходить не смів, а то наврочить і все лікування пропаде, ще гірше тобі буде.

Лазню натопили. Привів тесляр пана, двері замкнув і каже:

— Роздягайся і лягай на лавку, буду тебе їдкою маззю мастити та парити; доведеться потерпіти.

— Краще ти мене прив'яжи до лави, а то коли б я не впав.

Тесляреві того й треба. Прив'язав пана міцно-міцно і давай ременем шмагати.

Б'є та примовляє:

— Не ображай даремно майстрового, не ображай мужика!

Почастував пана скільки хотів і пішов додому.

Другого дня приїхав пан у місто, побачив на базарі тесляра і питає:

— Скажи, чоловіче, адже ти вчорашній?

А тесляр зміркував, у чому річ, та й відповідає:

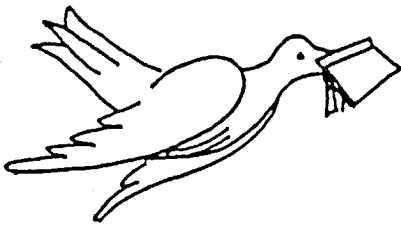
— Ба ні. Мені сорок шість літ. Який же я вчорашній?

І пішов пан геть, піймавши облизня. З того часу він закаявся майстрових образити.

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

39

Світлана КУЗЬМЕНКО

БІЛИЙ ЗАЙЧИК

Закрутила снігом віхола-хурделиця.
Сніг на землю стелиться і стелиться.
Де лише не глянь — сніги й сніги.
Біло, біло стало навкруги.

Зайчики-стрибайчики сіренькі
Повдягали кожущки біленькі.
Їм у них безпечніше й тепліше
І тому стрибати веселіше.

По снігу стрибає білий зайчик —
Зайчик-побігайчик-пострибайчик.
Білий одяг взимку — кожний знає —
Від біди зайців охороняє.

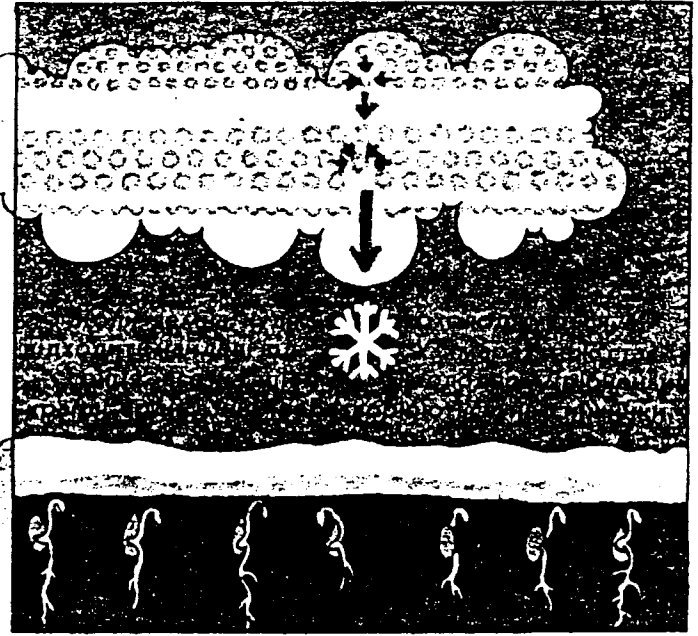
СНІГ

Тарас прокинувся й побачив: з вікна до кімнати ллється м'яке біле сяйво. Спочатку хлопчик не зрозумів, чого на душі так радісно, ніби свято прийшло. Та ось у вікні повільно проплив-ла одна біла пухнаста зірочка, друга, третя... Ось що воно за свято!

— Діду! — покликав він, зістрибуючи з ліжка. — Сніг пішов!

— Бачу, — посміхнувся, заходячи до кімнати, дідусь. — Умивайся, одягайся, і підем зустрічати довгождану зиму.

Та коли вони вийшли, зима вже була в місті. Природа красувалася в її щедрих дарунках: на землі лежав пухнастий білий килим, плечі дерев були у візерунчастих білих хустинах, небо з похмурого зробилося світлим, м'яким, затишним. А білі зірочки все летять і летять. Одна, найсміливіша, сідає Тарасику на ніс, а друга «приземлюється» на щоку. Щоки в хлопця гарячі — й сніжинки гочинають швидко танути. Незабаром по обличчю Тарасика течуть звичайні дощові краплі.

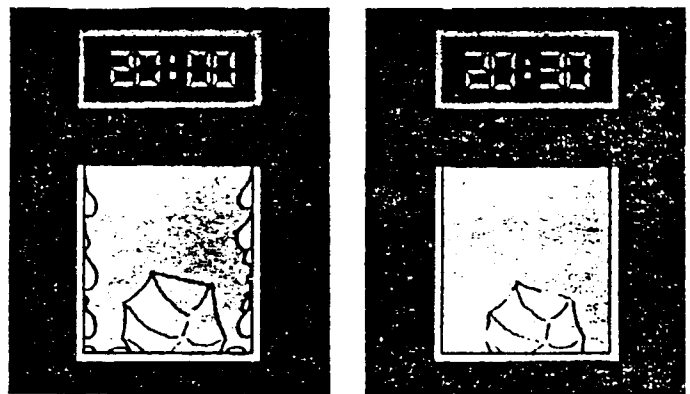
Сніг надійною ковдрою вкриває землю, не дає лютим морозам знищити насіння й корінці багатолітніх рослин.

— Хіба сніг теж з води? — дивується він, витираючи мокрі щоки.

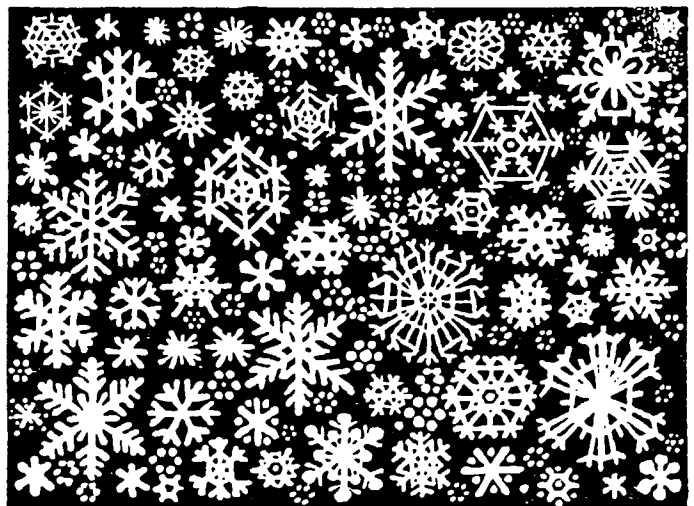
— Уяви собі! — розводить руками дідусь. — Сніжинки — це ті ж самі краплі води, що замерзли в зимових небесних хмарах. Сонце зараз гостює на іншому боці земної кулі, на нас позирає здалеку. Ось і холонуть тутешні земля та небо, а з хмар падає не дощ, а сніг.

— Он що, — трохи розчаровано каже Тарасик. — А я думав: може, то справжні зірки, що вже згасли, падають з неба.

— Гарну казочку ти вигадав, — всміхається дідусь. — Отакі всі ми, люди. Нам усе дива хочеться, таємниць. Та хіба не диво дивне одвічна сила землі. Ти тільки уяви: хоч би як високо сонце підіймало вгору краплі із земних річок та морів, хоч би на що їх там перетворювало — на сніг чи на кригу, — все одно вабить їх назад нездоланна сила рідної землі. Дощі, сніги, тумани — все це земні діти, і рано чи пізно вони на землю повертаються. Потім сонце підніме їх угору паром і знову покличе назад до себе земля. Одвічний це кругообіг води в природі.

За короткий час при низькій температурі краплі перетворюються на сніжинки.

Існує дуже багато видів сніжинок: зірочки, пластинки, стовпчики, голочки, папоротнико-видні кристали...

ЛЕТІМО В САДОК.

Мовчазний, замріяний стоїть зимовий ліс...

Онде велетень дуб, все ще вкритий золотом пожовклого листя, а онде молода берізка звисила донизу довгі голі віти. А поруч неї струнка вічнозелена ялина, укутана снігом.

— Ух, важко,— зітхає вона і, ворухнувши гіллям, струшує великі клапти снігу додолу.

— Пуф-пуф,— м'яко падає сніг, і знов стає тихо-тихо. Але що це? Тук-тук, тук-тук... Та це ж дятел! Довбе суху, підточену короїдом гілляку... А ото хто виглядає з-за соснового стовбура? Так і є, це повзик. Навіть дятел не вміє бігати по дереву головою вниз, а для повзика це діло звичне. Бігає повзик, уважно зазирає у кожну шпарочку і прислухається до дзвінкого пташиного гомону, що долинає сюди з балочки, густо зарослої кущами ліщини. Він знає, то маленькі лісові синички. Але хто це там говорить з ними?

— Не бійтеся, дурненькі! Ось побачите, там у кормушці насіння різного скільки хочеш: і соняшникового, і гарбузового, і сім'я конопляного, і чого тільки нема...

— І біле, гарбузове? — не повірила одразу маленька лісова синичка.

«Та це ж велика синиця»,— здогадався повзик, у якого від почутого аж залоскотало у животику, такий він голодний був.

— Ми згодні, згодні! — загукали маленькі синички.— Летімо скоріше!

І подалися до села, куди їх запрошувала велика синиця. І повзик слідом за ними.

Прилетіли у садок, а там біля кормушки вже птахів, ніде й носом клюнути. А галас стоїть, жодного слова не розібрати.

— Що це робиться,— кричать маленькі пташки,— ми не можемо цілого насіння луцтити, а роздавлене більші поїли! Дядьку снігуре, скажіть хоча б ви їм що-небудь.

Не хотілося снігурові встрявати у сварку, а все ж таки довелося.

— Поки не замовкнете,— сказав сердито снігур,— я й дзьобом не ворухну!

Птахи враз замовкли. От снігур простягнув одне крило разом з червоною ніжкою, потім, не поспішаючи, друге крило з другою ніжкою і почав:

— Так-от, громадо, оскільки усі ми опинилися у скрутному становищі, бо ж зима, то я вважаю...

— Знаємо, що зима! — вигукнув серед тиші горобець. — Говори коротше!

— Прошу не перебивати, — гримнув снігур і роздув на грудях червоне пір'я... — Так-от, той, хто вміє луцтити ціле насіння, роздавленого щоб не займав, як не хоче скуштувати мого дзьоба! І ще. Маленьких лісових синичок мені не кривдити, чуєте? Бо, по-перше, сім'ї у них великі і, по-друге, користь від них лісам неабияка.

Краще б снігур про користь зовсім не говорив, бо тут таке почалося...

— А ми, а ми, а ми!!! — закричали великі синиці! Хто сади від гусені рятує, хто, хто?

— Вірно кажуть! — вигукнув і собі горобець. — Синиці щороку...

— Що синиці?! — знову люто озвався до горобця снігур. — Сам знаю про синиць, а от від тебе яка користь? Лізеш у вічі всім!

Зніяковів горобець і сховався за гілку.

— Не кривдь його, — вступилися за горобця інші птахи, — він пташенят також комахами вигодовує.

— Вірно, комахами, — закричали усі горобці, — ми так само корисні птахи!

— Корисні, гаразд, — уже лагідніше мовив снігур. — Має бути, як я сказав!

Хоча усі птахи знали, що користь від снігура також не більша, ніж від горобця, та докоряти йому цим ніхто не став. Тільки скривджений горобець зухвало вигукнув:

— Ти про себе скажи, ягіднику нікчемний! Чи багато ти комах нищиш?

Та снігур ніби й не чув. Змахнув крилами і полетів за городи. Там на тоненьких гілках горобини висіли грона смачних червоних ягід. А птахи може ще й довго б сперечалися, якби не помітили хлопчика, що наближався до кормушки. Це був той самий хлопчик, який ще навесні у садку синички розвішував. Хто-хто, а синиці його добре знали. Підійшов він до яблуні і насипав з торбинки у кормушку різного насіння.

— Іжте, — сказав. — та не сваріться мені, чуєте? — Птахи зачалися, бо кожен почував себе винним. У садку зробилося тихо-тихо. Та ось хлопчик пішов.

Сніг у нього під ногами хрум-хрум...

І відразу всі птахи — у кормушку. Луцять насіння і все хвостиками кивають: так їм, мабуть, смачно.

Незабаром вже й весна. А як приїде літо, знов у цьому садку жодного яблука з черв'яком не знайдеш. Всіх жучків, хробачків, гусінь, що так шкодять садам, геть чисто винищать невтомні пернаті трудівники.

РОЗГАДАЙТЕ ?

43

Один чоловік купив три кози і заплатив три карбованці. Питається: по чому кожна коза пішла? /По землі/

Ж Ж Ж

Прийшов мірошник на млин. У кожному з чотирьох кутів він побачив по три мішки. На кожному мішку сиділо по три кицьки, а кожна кицька мала при собі трьох котенят. Питається: чи багато ніг було на млині? /Дві/

Ж Ж Ж

Двох пішли - три цвяхи знайшли. Слідом четверо підуть - чи багато цвяхів знайдуть? /Ні одного/

Ж Ж Ж

Летіли гуси: одна попереду і дві позаду; Одна позаду і дві спереду; одна між двома і три в-ряд. Скільки летіло гусей? /Три/

Ж Ж Ж

Чи може струсь назвати себе пташкою? /Ні, струсь не вміє говорити/

Ж Ж Ж

На що схожа половина яблука? /На свою другу половину/

Ж Ж Ж

Як найдалі в ліс може забігти заєць? /До середини, далі він уже буде вибігати з лісу/

Ж Ж Ж

Із якого посуду неможливо їсти? /З порожнього/

Ж Ж Ж

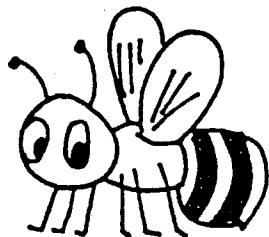
Що це таке, що має завжди відкрите очко, але нічого не може бачити? /Голка/

Ж Ж Ж

Чому жирафа має таку довгу шию? /Тому, що її голова є далеко від тіла/

Ж Ж Ж

Що це таке, що має багато дірок, а може тримати воду? /Губка/

ПРИКАЗКИ

Багатому і чорт колиску колише.

Ж Ж Ж

Без хазяїна і двір плаче.

Ж Ж Ж

Брак олію в голові.

Ж Ж Ж

Великий рот у вола, а говорити не вміє.

Ж Ж Ж

Вус тихо сиди, як бороду голять.

Ж Ж Ж

Дай, Боже, нашому теляті та вовка піймати.

Ж Ж Ж

Є й у Відні люди бідні.

Ж Ж Ж

За кого хан - той і пан.

Ж Ж Ж

З нічим до млина - впорожні додому

Ж Ж Ж

Казав пан - кожух дам, та слово його тепле.

Ж Ж Ж

Коли ти не піп, то в ризи не вбирайся.

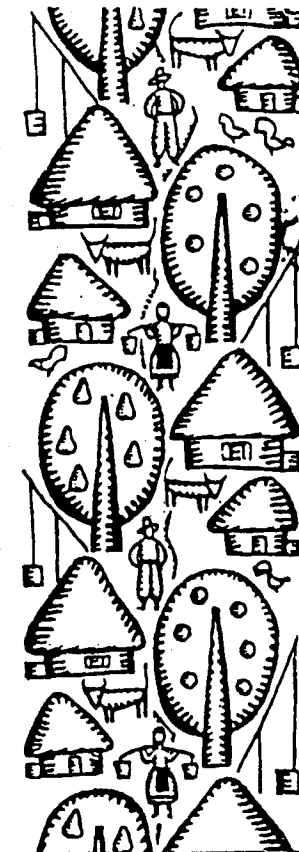
Ж Ж Ж

Кріпкий медвідь, так кільце в носі.

Ж Ж Ж

Ластівка день починає, соловей кінчає.

Ж Ж Ж

ВІСТІ З УКРАЇНИ

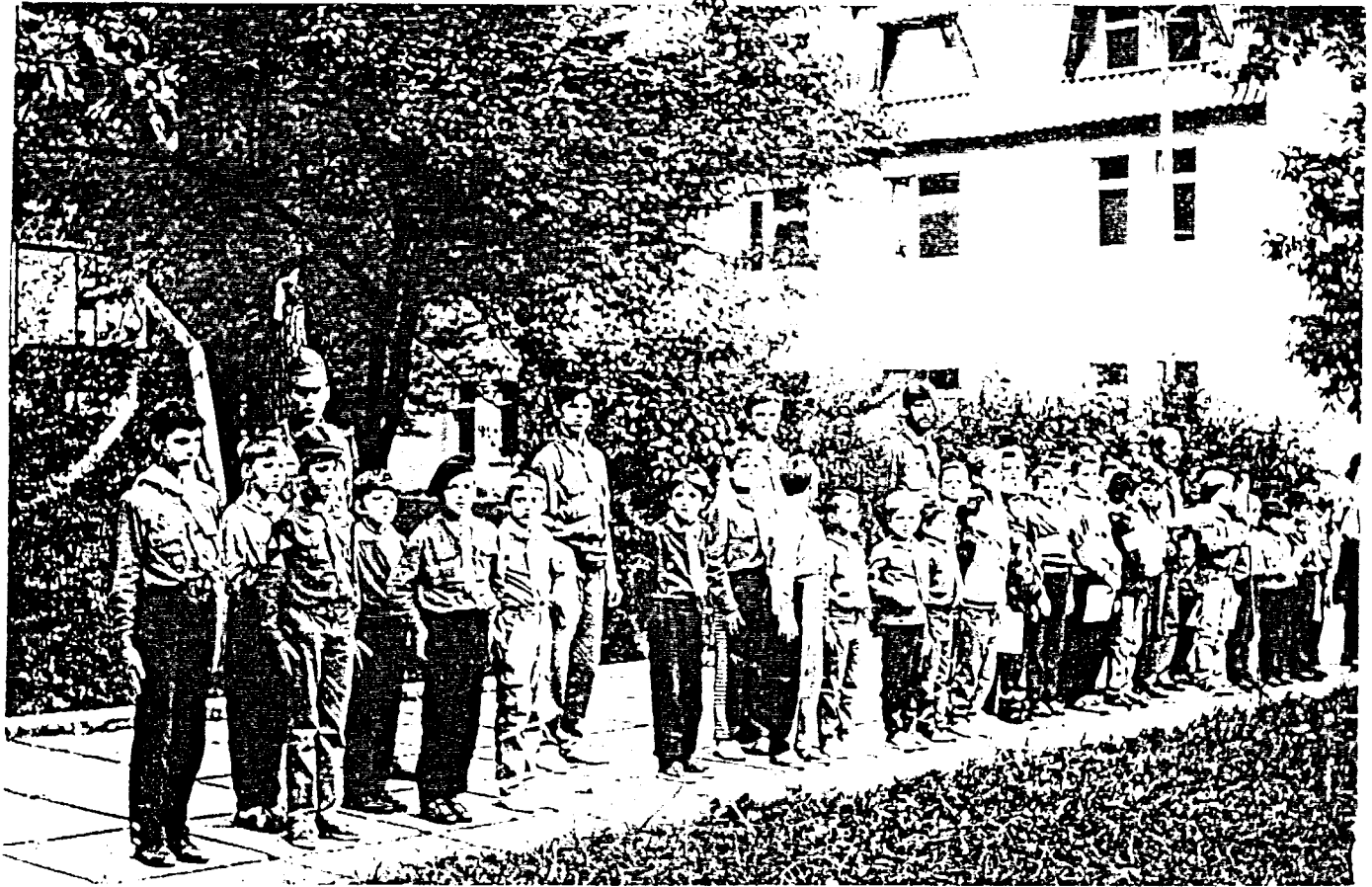

НОВАЦЬКИЙ ЗЛЕТ "ВЕСЕЛКА", ЛЬВІВ, 1. X. 1994.

На цій сторінці: Хустка з відзнакою злету "Веселка". Цінна реліквія.

На наступній сторінці вгорі: Гніздо "Внуки грозової хмари", гніздовий Сірий Орел Богдан Олексій (Тернопіль).

Наступна сторінка, вдоліні: Творчий процес.

НОВИМ ДІТЯМ — СВІТ НОВИЙ

Новацький злет '94

КОТЛЯНИ
Григорій
Людмила
Людмила
Людмила

МІСАР
Тетяна
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

БІРЧУКІН
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Сестриченко
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Сестриченко
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Сестриченко
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

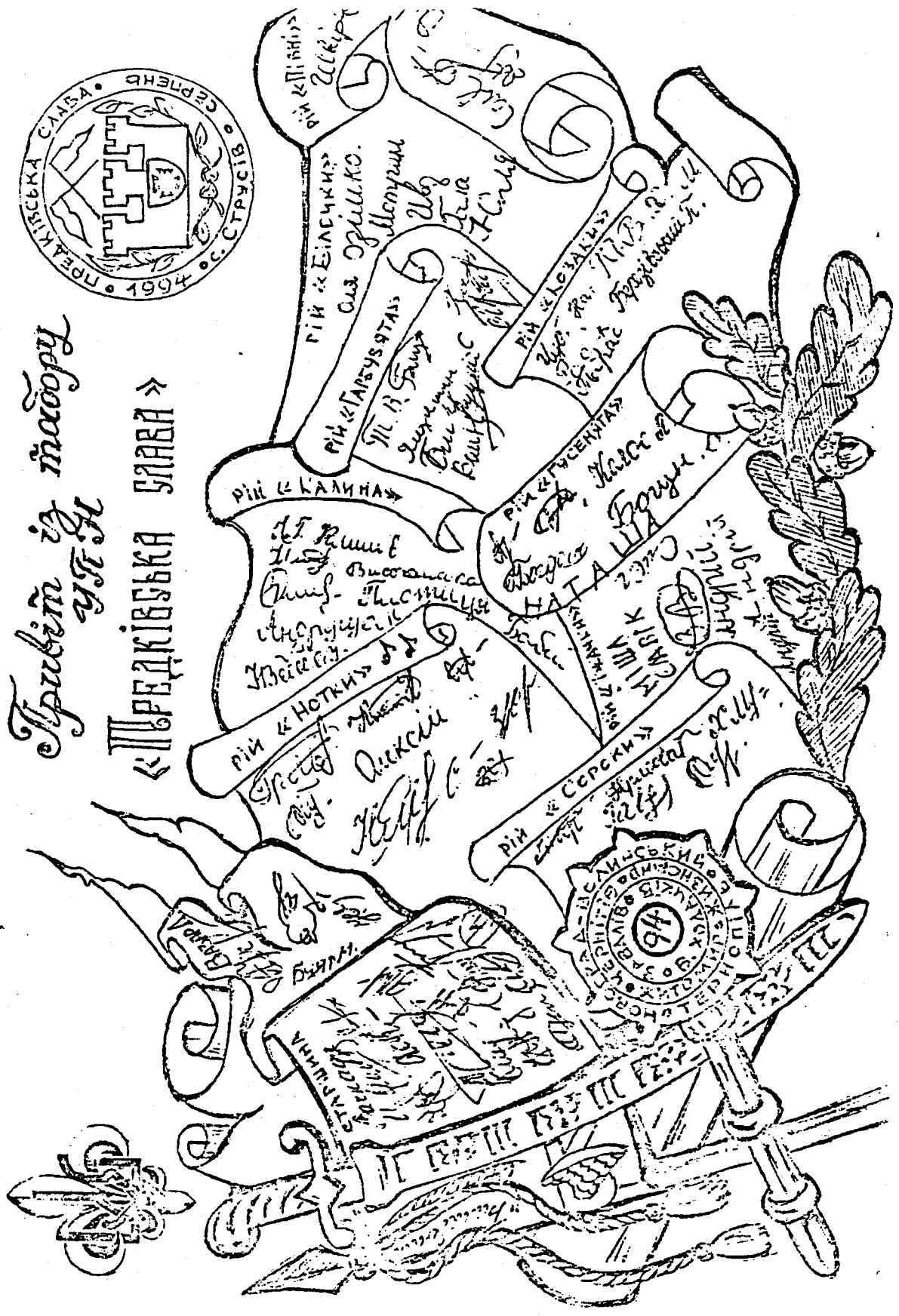
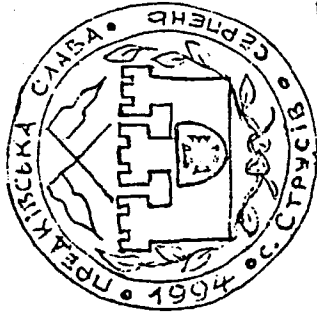
ГІЗАОВИЙ
Сестриченко
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

ГІЗАОВИЙ
Людмила
Людмила
Людмила

Тривіт із табору
УЛН

«ПРЕДКІВЬСЬКА СЛАВА»

Сірі Орли пишуть...

Кілька слів про те, чим я займалася після вишколу в Ярославі. Мої новачки готували вмілість "Верховинець", ми мали цікавий змаг, а на свято Юрія-наше перше Свято Весни. Там новачки дістали посвідки відбуття вмілості.

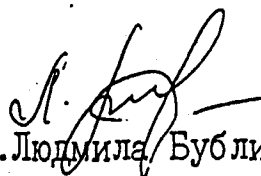
А 11-ого травня вийшла передача на 20 хвилин по Латвійському Радіо. Я розповідала про Пдаст, діти співали, говорили про свої враження.

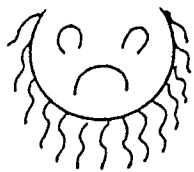
Дуже вдячна за запрошення. Братчику, я не зможу заплатити дорогу до США. Чи можна вирішити цю проблему?

На разі це вся інформація. Як тільки приїду з Литви, одразу напишу до Тебе.

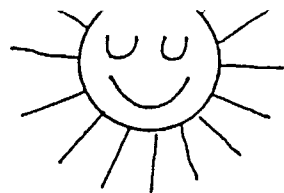
Вітаю:

СКОБ !

С.О. Людмила Бублик.

Орляча Розвага

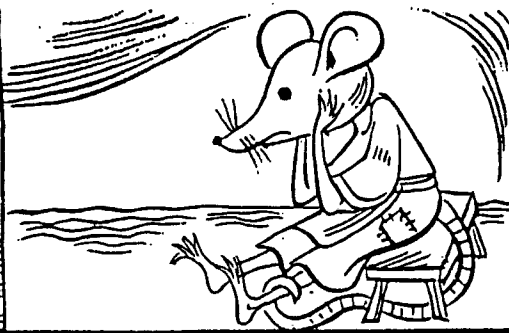
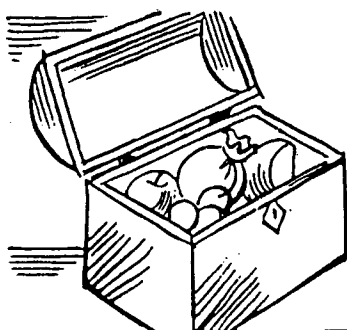

51

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ

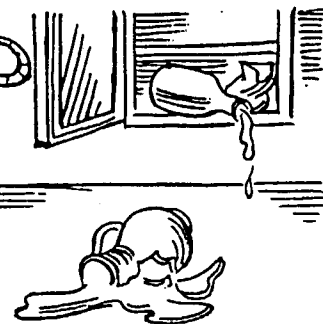
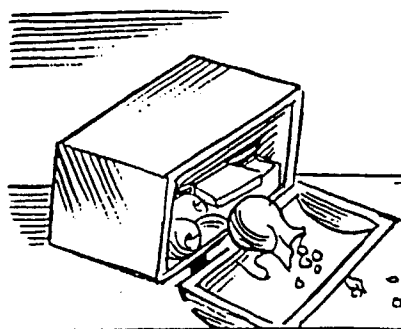
ГОЦА ДРАЛА

Гоца добра господиня:
Не порожня в неї скриня.

Хоч прийшла зима холодна,
Гоца Драла не голодна.

Не така сусідка Мишка —
В неї хліба тільки кришка.

Гоца вийшла на годину —
Мишка шасть в її хатину!

Хоч і знала, що це „грінка”,
З мисника взяла горішка.

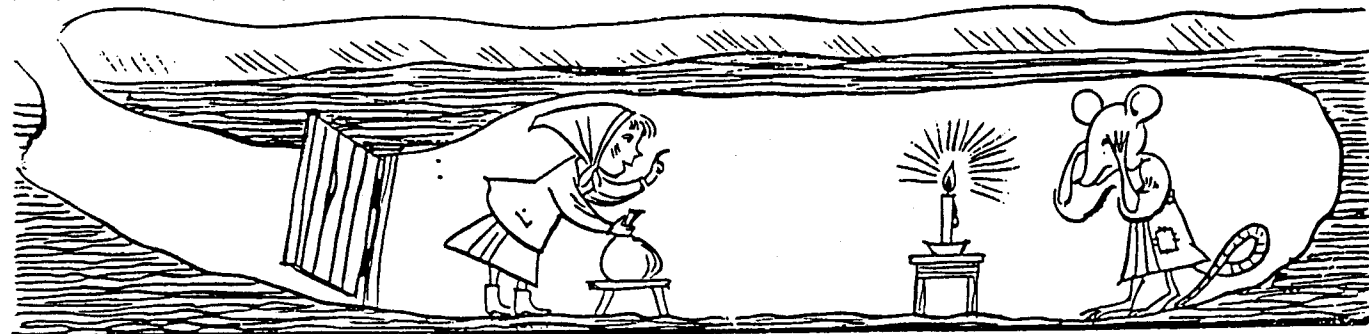
Палляницю з печі вкрала,
Десь знайшла й пматочок сала.

Повернулась Гоца в хату:
„Ой, яка біда була тут?”

Далі узялась під бочки:
„А чії оце слідочки?”

В хустку їжі нав'язала,
По слідах пошкандибала.

У холодній вірці Мишка
Логризал вже горішка.

Каже Гоца від порога:
„Ось тобі отут підмога!”

Як не маси — попрохай,
Носа ж у чуже не пхай!”
/“Веселка”/

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Як я ніс зупу новакам у таборі, я спіткнувся й обхляпав сестричку Роксандру. Тепер вона зі мною не говорить. Що мені робити? Лесь

ДОРОГИЙ ЛЕСЮ!

А чи ти перепросив? Допоміг їй почистити одяг? Подав першу поміч на попарення? Автім, на милування нема силування. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чи то правда, що новацтво матиме більше, як три проби? Юля

ДОРОГА ЮЛЮ!

Комісія новацьких проб рекомендує, щоб була одна проба на кожний рік новакування - всіх разом п'ять проб. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Я чув, що в деяких місцях новаки мають сходини тільки раз на місяць. Це було б далеко легше братчикам, як би вони не мусіли що тижня підготовляти й переводити сходини. Данко

ДОРОГИЙ ДАНКУ!

Щоб добути найкращі висліди з новацької виховної програми, треба мати сходини кожного тижня. Правда, часами бувають такі обставини (віддалі, проблеми з приміщенням і т.п.), що зайняття мусять відбуватися рідше. Але чим вони рідші, тем менша з них користь. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Яка в нас найзамітніша зміна за останніх кілька років? Політик

ДОРОГИЙ ПОЛІТИКУ!

В Україні зняли всі лозунги, а на Новому Соколі - повісили. Сорока

Ж Ж Ж

